



Jankovic-Mes
klanica i prerada mesa

Lačarak, Železnička 40, Tel/Fax: 022/671-006
www.jankovic-mes.co.rs



**ПОЉОПРИВРЕДНА СТРУЧНА
СЛУЖБА • Сремска Митровица •**
Светог Димитрија 222

**hrana
produkt**

hrana bez mana!
www.hranaprodukt.com
Tel: 022/650-027, 650-033

SREMSKA Godina VI • Broj 100 • 19. maj 2017. • cena 40 dinara

**сремске
новине**

POLJOPRIVREDA



„Sremska poljoprivreda“ je, zajedno sa svojim vernim čitaocima, stigla do jubilarnog 100. broja. Nastavljamo da beležimo sudbinu agrara, ukazujemo na probleme, informišemo i savetujemo. Hvala vam na poverenju.

U OVOM BROJU

NELEGALNA OBRADA
DRŽAVNE ZEMLJE

**Uzurpatori požnjeli
200 miliona evra** Strana 2.

SVET I VODA

**Veliki spremaju
rat zbog vode?!** Strana 4.

JAMENA • MILAN SAVIĆ IMA 650 JUTARA ZEMLJE

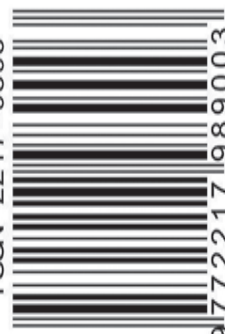
Želi hiljadu jutara!

Strana 20.

**SMS MALI OGLASI
063/8526-021**



ISSN 2217-9895



9 772217 989003

MD GOLF
"AUTO DELOVI ZA SVE AUTOMOBILE"
022/611-215

AKUMULATORI
GARANCIJA DO
50
MESECI

**OVLAŠĆENI
DISTRIBUTER
ZA SHELL MAZIVA**

**STARI ŠOR 129,
SREMSKA MITROVICA**
022/ 611-215
FAX: 611-230



**PEUGEOT
SERVISNA AKCIJA**

BESPLATNA USLUGA MALOG SERVISA
UZ KUPOVINU FILTERA I ULJA

BESPLATNA DIJAGNOSTIKA

PUNJENJE KLIME PO CENI OD 2.499 RSD

PEUGEOT SERVIS
SA NAMA, VAŠ PEUGEOT PRLAZI VIŠE

AC RADOSAVLJEVIĆ
OVLAŠĆENI DILER I SERVISER PEUGEOT PROIZVODA
MOTOWN & SHOWN

Dimitrija Davidovića 11 (pored auto-pala)
22000 Sremska Mitrovica
TEL: +381 (0) 22 632 300



**AUTO CENTAR
"RADOSAVLJEVIĆ"**

PUTNIČKI,
TERETNI PROGRAM,
SKUTERI

PEUGEOT

Dimitrija Davidovića 11,
Sremska Mitrovica
022/ 632-300
peugeot.radosavljevic@gmail.com



KAKO ĆE SRBIJA SPREČITI NELEGALNU OBRADU DRŽAVNE ZEMLJE

Uzurpatori požnjeli 200 miliona evra

Od donošenja Zakona o poljoprivrednom zemljištu 2006. godine do danas ukupno bilo uzurpirano više od 370.000 hektar zemlje.. Šteta od uzurpacije državnog poljoprivrednog zemljišta, na kojem privatnici imaju useve, a ne plaćaju zakup, meri se stotinama miliona evra. To je procena Ministarstva poljoprivrede i zaštite životne sredine

Resorni ministar **Branislav Nedimović** ističe da je oštra borba protiv uzurpatora prioritet vlade, a stručnjaci savetuju da se u tom cilju ojača nadležna inspekcija, da kontrole krenu od velikih ka sitnijim uzurpatorima, ali i da se neizostavno sredi stanje u katastru nepokretnosti.

Neki ukazuju i da bi i opštinari trebalo da "uzmu metlu u ruke i srede stanje u svom dvorištu. Koje su razmere ovog problema objašnjavaju u Ministarstvu poljoprivrede, gde kažu da je od donošenja Zakona o poljoprivrednom zemljištu 2006. godine do kraja 2016. godine, bilo ukupno uzurpirano više od 370.000 hektara. A, i cilj tog Zakona je bio, navode, efikasna borba protiv uzurpatora. Najviše je bilo onih koji su koristili "rupe" u prethodnom zakonu, a od donošenja novog propisa koji reguliše tu oblast, od 2006. i

2007. godine kada broj otkrivenih uzurpacija, odnosno privatnika koji ilegalno obrađuju državne njive, značajno opada.

Kako kažu u Ministarstvu, u Zakonu je uveden model prema kojem su lokalne samouprave dužne da uzurpatorima skinu usev, a neke su to već i učinile u 2016. godini - Irig, Indija, na primer. Takođe, Republička poljoprivredna inspekcija ima nadležnost da protiv njih podnosi krivične prijave i stavlja gazdinstvo u pasivan status.

Prvi put zemlja u registru

Savetnik premijera **Dragan Glamočić** ističe da su 2017. godine skoro sve opštine donele godišnje programe te prvi put svo zemljište u registru je krenulo u proces licitacije i izdavanja, za razliku od prošle godine kad su to učinile 32 opštine.

Samo jedna opština, Kula, nije bila donela program i njoj je obustavljen transfer sredstava. Ali, i ona je to uradila sa malim zakasnjem. U 2016. godini je za izdavanje bilo opredeljeno 330.000 hektara zemljišta, a da ove godine oko 460.000 hektara teba da se nađe u nekom obliku zakupa. Na osnovu tog povećanja, u 2016. godini se očekuje se više od 25 miliona evra da se slije u budžet. Do



Branislav Nedimović: Imovina Srbije mora da se zaštiti

sada su gubici usled toga što nije naplaćivano poljoprivredno zemljište iznosili preko 200 miliona evra godišnje. Na početku ovogodišnje prolećne setve na 2,5 miliona hektara se isticalo da bi svaki predsednik opštine trebalo da "uzme metlu i napravi red u svom dvorištu".

- Država je napravila propise i zato su opštine dužne da se obračunaju sa uzurpatorima", rekao je Glamočić i istakao da rešavanje problema komplikuje i to što katastar nepokretnosti nije uređen, ali navodi i da je na tome počelo da se

radi, kao i da se primećuju pomaci. - Svake godine ćemo, nadam se, imati bolje stanje, rekao je on.

Agroekonomski analitičar **Milan Prostran** smatra da neki delovi Zakona o poljoprivrednom zemljištu nisu najbolje uređeni - sistem zakupa zemlje, kontrola zakupa, korišćenja, upravljanja, očuvanja plodnosti - i takođe ukazuje da treba ojačati poljoprivrednu inspekciju, brojčano i kadrovski. Prostran takođe ukazuje da lokalne samouprave u nekim sredinama nisu stručne za posao koji se od njih očekuje da obavljaju. Prostran podvlači da ako želimo da se zaoštri pitanje zakupa i povećaju površine pod zakupom, onda se ta oblast mora urediti u Zakonu, a takođe se mora ići od velikih ka malim zakupcima.

U Ministarstvu poljoprivrede kažu da su se sve države susretale s tim problemom dok nisu uredile evidenciju u katastru nepokretnosti, jer je to, pored malog broja inspektora, prevashodan problem. "Iz neuređenog katastra nepokretnosti, u kojem je razlika između stvarnog i pravog stanja na terenu, proizilazi veliki broj uzurpacija", navode u Ministarstvu gde kažu i da je trebalo više od 10 godina u mnogim zemljama EU da srede katastar

Najviše uzurpatora u Vojvodini

"Od 2015/16. agroekonomske godine do sada, registrovano je oko 20.000 hektara uzurpiranog zemljišta, pre svega u Vojvodini", rečeno je u Ministarstvu, gde dodaju da će, uz inicijativu lokalnih samouprava, biti utvrđena konačna površina državnog zemljišta koje je korišćeno bez pravnog osnova.

Nije naš „izum“

U Ministarstvu poljoprivrede kažu da su se sve države susretale s tim problemom dok nisu uredile evidenciju u katastru nepokretnosti, jer je to, pored malog broja inspektora, prevashodan problem. "Iz neuređenog katastra nepokretnosti, u kojem je razlika između stvarnog i pravog stanja na terenu, proizilazi veliki broj uzurpacija", navode u Ministarstvu gde kažu i da je trebalo više od 10 godina u mnogim zemljama EU da srede katastar.

Ministar poljoprivrede Branislav Nedimović poručio je da će država do kraja 2017. godine identifikovati uzurpartore poljoprivrednog zemljišta u vlasništvu države i prema njima preduzeti sankcije, a sa parcela, čiji se identitet uzurpatora ne zna, biće skinuti usevi. Nedimović je rekao da će ove godine 144 od 145 opština ući u potpuno legalne tokove, ističući da su na vreme doneti godišnji planovi.

On je naglasio da je neophodno da se uvede red u ovoj oblasti, jer se radi o velikim finansijskim sredstvima za budžet republike, pokrajine i lokalne samouprave, ukazujući da je ranijih godina bilo ozbiljnih problema i da imovina Srbije mora da se zaštiti.

Pokrajinski sekretar za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo **Vuk Radojević** izjavio je da postoji ozbiljna rešenost države da se evidentira svo državno poljoprivredno zemljište u cilju sprečavanja uzurpacije.

Prema podacima Ministarstva, od donošenja Zakona o poljoprivrednom zemljištu, država od procesuiranih uzurpatora potražuje oko 33 miliona evra a naplaćeno je oko 27 miliona. U ovoj agroekonomskoj godini naplaćeno je 3,7 miliona evra.

B. Gulan

Sankcije

- Preduzeli smo sankcije prema lokalnim samoupravama koje nisu ispunile svoju obavezu, a jednoj je obustavljen transfer sredstava. Godišnji program mora da se sprovodi - odlučan je Nedimović.

Od 2006. godine do danas uzurpirano više od 370.000 hektara



SREMSKA POLJOPRIVREDA

OSNIVAČ I IZDAVAČ: NIPD "Sremske novine" d.o.o. Sremska Mitrovica
• Trg vojvođanskih brigada broj 14/II • DIREKTOR: Dragan Đorđević

• GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK: Živan Negovanović
• DIREKTOR MARKETINGA: Zlatko Zrilić • TEHNIČKI UREDNIK: Marko Zrilić • REDAKCIJA: Svetlana Đaković, Miroslav Ninković, Marija Balabanović, Sanja Mihajlović, Stevo Lapčević, Mišan Mileusnić (fotoreporter), Gordana Majstorović • MARKETING: 063/8526-021
• ŠTAMPARIJA: DOO MAGYAR SZO KFT OJ Štamparije "Forum" Novi Sad • E-mail: poljoprivreda@sremskenovine.co.rs
TELEFON/FAX: 022/610-144 • RegistarSKI broj NV000659

CIP - Katalogizacija u publikaciji
Biblioteka Matice srpske, Novi Sad
63(497.113)

Sremska poljoprivreda / glavni i odgovorni urednik Živan Negovanović.
- God. 1, br. 1 (okt. 2012) - - Sremska Mitrovica: Sremske novine, 2012-. - Ilustr. ; 46 cm

Jednom mesečno.
ISSN 2217-9895
COBISS.SR-ID 273701127

NOVI SAD • IGOR MIROVIĆ SA VOJVOĐANSKIM POLJOPRIVREDNICIMA

Pokrajina pomogla poljoprivrednike sa 306 miliona dinara

- U odnosu na prosek ranijih godina imamo, i u nominalnom i u realnom iznosu gledajući realnu vrednost novca koja vam se dodeljuje putem bespovratnih davanja, najviše sredstava u odnosu na sve godine unazad

Predsednik Pokrajinske vlade Igor Mirović obratio se prošle sedmice pred više od 200 poljoprivrednih proizvođača, koji su potpisali 214 ugovora za bespovratna sredstva iz budžeta AP Vojvodine, koja su dobili putem konkursa, a čija ukupna vrednost iznosi preko 306 miliona dinara, poručujući im da su upravo oni oslonac našeg društva i poljoprivrede u Vojvodini. Mirović je ukazao da je zadatak države da održi selo, i malog i srednjeg proizvođača, a da je to upravo učinjeno i kroz današnje konkurse.

On je potvrdio da će biti nastavljeni sa ulaganjima u poljoprivredi sa ovakvim i još većim obimom sredstava. Nastojanje je da se odgovori na sve zahteve za osavremenjavanje poljoprivredne proizvodnje, a prioritet će imati mali i srednji proizvođači.

Pomenute subvencije su za tri mere agrarne politike, koju je Pokrajinski sekretarijat za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo u 2017. godini namenio intenzivnoj poljoprivrednoj proizvodnji. Investirano je u sisteme za navodnjavanje, biljnu proizvodnju u zaštićenom prostoru i sisteme protivgradnih mreža.

Mirović je istakao da su poljoprivredni proizvođači najuspešniji članovi našeg društva, jer svojim radom svakodnevno preuzimaju odgovornost za sebe, svoje porodice i celokupnu zajednicu, uz uverenje da će sredstvima koja su danas dobili uspeti da unaprede kvalitet svoje proizvodnje na svojim gazdinstvima, imanjima i kompanijama.

Nadam se da ćemo uspeti da održimo ono što smo zacrtali već prvog dana nakon izbora Pokrajinske vlade. Prvo, da u odnosu na prosek ranijih godina imamo, i u nominalnom i u realnom iznosu gledajući realnu vrednost novca koja vam se dodeljuje putem bespovratnih da-



Igor Mirović i vojvođanski poljoprivrednici

vanja, najviše sredstava u odnosu na sve godine unazad, rekao je Mirović podsetivši da je u ovoj godini u pokrajinskom budžetu za agrar predviđeno osam milijardi dinara, što je pojedinačno i nominalno najveći iznos do sada, naglasivši da će tako biti i svih narednih godina, te da će ceo postupak dobijanja podsticaja ubuduće biti blagovremenije sproveden.

Već 1. februara biće raspisan što veći broj konkursa, rekao je predsednik Pokrajinske vlade. Tako će poljoprivrednim proizvođačima biti omogućeno da na vreme planiraju svoje aktivnosti, koje zavise od kalendara i imaju određene specifičnosti.

Mirović je uputio pohvalu resornom sekretarijatu, jer kako je naveo, nije bilo lako sve ovo izvesti i obezbediti sredstva, jer mnogo toga je zatečeno urušenog, u zdravstvu i socijalu, fondovskom sistemu. Zato, kako je naglasio, biće pokušano

da se pronađu dodatna sredstva iz Razvojnog fonda Vojvodine, jer vlada veliko interesovanje za kredite Fonda za razvoj poljoprivrede za nabavku poljoprivrednih mašina pod povoljnim uslovima. Fond za razvoj poljoprivrede je, naime, realizovao 200 ugovora za nabavku poljoprivredne mehanizacije, a interesovanje je danas naraslo na više od 700 zahteva.

-Te aplikacije nisu signal, već zadatak za nas. Mi ćemo pokušati da nađemo dodatna sredstva, rekao je Mirović i pozvao poljoprivredne proizvođače da naredne dve do tri nedelje prate nove mogućnosti i podsticaje za njihove delatnosti, jer će, kako je rekao, nekoliko stotina miliona dinara biti obezbeđeno za nabavku poljoprivrednih mašina preko linija Fonda za razvoj poljoprivrede.

I kao treću važnu stvar, predsednik Mirović je naveo da se Pokra-

jinska vlada orijentisala na one kojima zaista treba pomoć. Naveo je da oni, koji imaju preko 300, 400, 500 i 1.000 hektara mogu i sami, ali manji i srednji proizvođači su naš javni cilj i praksa u budućnosti.

Za mere u oblasti sufinansiranja u sisteme za navodnjavanje i izgradnju eksploatacionih bunara, potpisano je 125 ugovora u vrednosti oko 121 milion dinara, gde je učešće Sekretarijata oko 66 miliona dinara i novih 735 hektara poljoprivrednih površina pod navodnjavanjem.

Za sufinansiranje nabavke konstrukcija i opreme za biljnu proizvodnju u zaštićenom prostoru, potpisano je ukupno 57 ugovora u vrednosti od oko 28 miliona dinara sa učešćem Sekretarijata od nepunih 20 miliona dinara i preko 50 hiljada kvadratnih metara plastenika.

Kada je reč o sufinansiranju nabavke elemenata sistema za zaštitu

Nikad veći budžet

Pokrajinski sekretar za poljoprivredu, vodoprivredu i šumarstvo Vuk Radojević je podsetio da nikada nije bio veći agrarni budžet u Autonomnoj pokrajini Vojvodini.

- Sa jedne strane, finansijski nikad značajnije, a s druge strane što će biti viđeno i kroz današnje ugovore, takođe nikada nije bio veći nivo povraćaja finansijskih sredstava. U okviru ove tri agrarne mere, povraćaj je do ove godine iznosio i do 70 odsto, a od ove godine nivo povraćaja je do 60 odsto za sve poljoprivrednike. Naveo je da povraćaj može iznositi i do 70 odsto, kada je reč o mladim proizvođačima od 40 godina, ženama ili kada su u pitanju otežani uslovi rada u poljoprivredi. Upravo je danas potpisanim ugovorima dominantno učešće poljoprivrednika, koji ostvaruju pravo na povraćaj od 70 odsto sredstava, što govori o tome da su ove mere konkretno dale rezultat jer su mlađi poljoprivrednici, žene i svi oni koji se bave poljoprivredom i rade u otežanim uslovima bili motivisani da konkurišu, rekao je on.

od vremenskih nepogoda na teritoriji AP Vojvodine, potpisano je 32 ugovora ukupne vrednosti oko 160 miliona dinara, gde je učešće Sekretarijata oko 88 miliona dinara, što će za rezultat imati novih 120 hektara poljoprivrednih površina pod protivgradnim mrežama. S. P.

SARADNJA SA NEMAČKOM POKRAJINOM BADEN-VIRTEMBERG

Pastor sa Nemcima o stanju agrara

Predsednik Skupštine AP Vojvodine Ištvan Pastor i delegacija Odbora za ruralni razvoj i zaštitu potrošača Parlamenta nemačke pokrajine Baden-Virtemberg posetili su danas više preduzeća i poljoprivrednih gazdinstava u Bečeju, Senti i Martonošu

Bila je to prilika da se kroz kontakte i realnu sliku o stanju agrara gosti iz Nemačke informišu o vojvođanskim potencijalima, ali i da domaći proizvođači i prerađivačka, prehrambena industrija predstave svoje proizvode.

Prošlo je tri godine od potpisivanja Izjave o namerama dva parlamenta, a poseta delegacije Odbora za ruralni razvoj i zaštitu potrošača Parlamenta nemačke pokrajine Baden-Virtemberg je konkretan potez u zajedničkim naporima da se saradnja sa papira pretoči u realnost, naglasio je predsednik vojvodjan-

skog Parlamenta Ištvan Pastor, dodavši da u oblasti poljoprivredne proizvodnje imamo šta da pokažemo i da ovašnji proizvodi mogu biti konkurentni na evropskom tržištu.

- Mislim da će gosti, članovi parlamentarne delegacije ponete veoma dobre utiske. Prijatno su iznenađeni onim što su ovde videli, pa pored toga što ćemo ubuduće graditi političke i stručne odnose i kontakte, siguran sam da će u njima naše firme i proizvođači imati pravu podršku za pojavljivanje na nemačkom tržištu", naglasio je Pastor.

Poseta nemačke parlamentarne delegacije Bečeju, Senti i Martonošu bila je prava je prilika da se čuju zapažanja i utisci gostiju.

- Imali smo priliku da vidimo proizvodnju konkretnih proizvoda koji na ovašnjem tržištu imaju dobar plasman. To, pre svega omogućava

nizak cenovni nivo, jeftinija radna snaga nego što je to slučaj u Nemačkoj, jer se na taj način proizvodnja i više isplati. Neki proizvodi

proizvodima otvara značajne mogućnosti, ali podrazumeva otvaranje tržišta i ulaganja u taj segment poljoprivredne proizvodnje. S.P.



Gosti iz Nemačke u Vojvodini

Veliki spremaju rat zbog vode?!

Voda je strateški resurs XXI veka, ono što je nafta bila u prošlom veku. U studiji direktora Pacifik instituta u Oklandu, navedeno je kako se samo od 2010. do 2013. zbog vode u svetu vodio 41 oružani sukob koji je naizgled bio verski, politički i ekonomski, ali je u suštini to bili borba za pijaću vodu

Nedavna vest da će se srpska „Voda voda“ uskoro naći i na tržištu Kuvajta koliko je obradovala, toliko je i otvorila mnoga pitanja. Zašto je to jedna od retkih fabrika vode koje su još ostale u srpskim rukama i da li smo resurs XXI veka, što voda sigurno jeste, morali tako olako, pa i neodgovorno, da prepustimo strancima?

Iako će Kuvajt biti sedmo izvozna tržište za „Vodu vodu“, u tom poslu nikada se ne zna. Jer kako je pre pola godine izjavio sam **Vojin Đorđević**, vlasnik te fabrike, činjenica je da svi postojeći manji proizvođači ne posluju lako i mogu samo da se nadaju da će im neko od velikih ponuditi da uđe u suvlasništvo ili vlasništvo. A, to „veliki“ znači velike multinacionalne kompanije koje u Srbiji već gospodare vodom i, uveren je Đorđević, neće dozvoliti drugima da se razvijaju, da istražuju ili investiraju u flaširanje negazirane vode, osim u nekim manjim količinama. Voda je strateški resurs XXI veka. Ono što je nafta bila u prošlom. Uostalom, Ujedinjene nacije su još krajem 2002. godine vodu proglasile „društvenim i kulturnim dobrom“, a ne ekonomskom robom. Najcrnje prognoze predviđaju čak i ratove za zalihе pijaće vode.

U studiji direktora Pacifik instituta u Oklandu, navedeno je kako se samo od 2010. do 2013. zbog vode u svetu vodio 41 oružani sukob koji je naizgled bio verski, politički i ekonomski, ali je u suštini to bili borba za pijaću vodu.

Srbija ima 400 izvora zdrave i pitke vode

Prema svim stručnim istraživanjima, kako domaćim tako i stranim, Srbija ima više od 400 izvorišta zdrave i pitke vode vrhunskog kvaliteta, od čega je eksploatisano manje od 20 odsto. To je i bio razlog da nadležna komisija Ujedinjenih nacija Srbiju uvrsti među prvih pedeset zemalja u svetu koje raspolažu velikim rezervama zdrave i pitke vode. U isto vreme, registrovano je i oko 360 različitih tipova mineralnih, termalnih i termomineralnih voda. Primer dobre iskorišćenosti je Jazak voda u Sremu.



U Italiji su građani na referendumu odlučili da se voda ne sme privatizovati

Po Zakonu o vodama, one su dobro od opšteg interesa i neotuđivo su dobro u državnoj svojini. Zakon, međutim, pod određenim uslovima, dozvoljava pravo korišćenja javnog vodnog dobra, što vodeći proizvođači flaširane vode u Srbiji već uveliko eksploatišu. Neki su kupovinom akcija punionice vode došli i u njihov posed, kao što je bio slučaj kada je kontrolni paket akcija „Palanačkog kiseljaka“ iz Smederevske Palanke na Beogradskoj berzi kupila slovenačka „Kolinška“.

Prva privatizacija fabrika vode u Srbiji dogodila se 2004. godine, kada je „Denjub fud grupa“ otkupila većinski paket akcija srpskog brenda „Knjaz Miloš“ iz Aranđelovca. Potom je 2005. godine, „Koka-kola“ kupila fabriku vode „Vlasinka“. Usledile su prodaje strancima i drugih fabrika. U domaćim rukama su, pored „Vode vode“, praktično ostale Fabrika mineralne vode „Heba“ iz Bujanovca i „Milan Toplica“ iz Prokuplja.

Zajedničko svim ovim privatizacijama je da su kupci plaćali po nekoliko miliona evra, a da su njihovi čisti profiti godišnje premašivali pola milijarde evra. Ekonomista **Nada Vidović** kaže da 90 odsto resursa pijaće vode koje su date pod koncesiju ili privatizovane uglavnom kontrolišu tri svetske kompanije iz Nemačke, Francuske i Holandije i američka „Koka-kola“, ocenivši da Srbija nije iskoristila šansu koju je imala sa najbogatijim prirodnim resursom. Ona, međutim, upozorava da privatizacija punionice i izvora mineralne vode u Srbiji koje su završile u rukama „stranaca“ predstavlja samo uvod u privatizaciju državnih preduzeća koja se bave vodosnabdevanjem građana. A, taj zadatak proizilazi, kako napominje, iz dogovora sa MMF-om, u koordinaciji sa Svetskom bankom, Evropskom investicionom bankom i Evropskom bankom za obnovu i razvoj.

Model takozvanog „javno-privatnog partnerstva“, otvorio je mogućnost zarobljavanja izvorišta pitke vode, ali i preuzimanja javnih komunalnih preduzeća koja se bave poslovima vodosnabdevanja građana. Pojedina država preduzeća u lokalnim samoupravama već su ušla u posao „privatnog partnerstva“ sa stranim kompanijama zbog

prečišćavanja vode, što je ulaznica u privatizaciju gradskih vodovoda, smatra Vidovićeva.

A, to u prevodu znači vlasništvo nad pijaćom vodom u gradovima širom Srbije. Dobri poznavaoци ove problematike koja se uglavnom drži daleko od očiju javnosti, kažu da je u zemljama u tranziciji jedan od uslova „evropskih integracija“ bio privatizacija vode i vodovoda.

Okvirnom direktivom Evropske unije o vodama iz 2000. godine, kada je i zvanično uspostavljen „integralni okvir za zaštitu i poboljšanje kvaliteta vodnih resursa“, proklamovani su glavni cilj evropske i nacionalnih politika upravljanja vodnim resursima. Time je otvorena mogućnost i državama i kompanijama na evropskom kontinentu i van njega, da krenu u „osiguranje dostupnosti dovoljne količine vode za zadovoljenje potreba ljudi i životne sredine Evropske unije“. Vi-



U domaćim rukama samo nekoliko fabrika mineralne vode

dovićeva je podsetila na apel našeg čuvenog eksperta za vodno bogatstvo, profesora Građevinskog fakulteta u Beogradu, dr **Branislava Đorđevića**, još s početka 2006. godine da se ne prodaje Beogradski vodovod i kanalizacija.

To je izjavio posle prisustvovanja pregovorima MMF-a u Beogradu kada je od nas traženo da prodamo Beogradski vodovod. Vidovićeva ukazuje i na slučaj Novog Sada koji ima u planu da JKP Vodovod i kanalizacija ostane u vlasništvu grada do 51 odsto akcijskog kapitala preduzeća, a da „investitor“ preuzme 49 odsto. Pri tome bi, napominje, aneksom ugovora bilo regulisano da „investitor“ ima ravnopravno sa gradom sva upravljačka prava. Na takav izdašan poziv stigle su, kako navodi, i ponude iz Francuske, Nemačke, Grčke i Izraela. Ona smatra da bi Srbija trebalo da uči na tuđim dobrim primerima, ali i na greškama.

Tako Turska izvozi vodu Izraelu u zamenu za visoku tehnologiju. Rasprodaju vode i vodovoda skupo su platili, i to ne samo višestruko skupljom vodom, u Rumuniji, Bu-



Zbog bogatstva vodnim resursima Srbija je odavno na meti multinacionalnih kompanija

garskoj i Mađarskoj. Budimpešta je na kraju po dvostruko višoj ceni od prodajne otkupljivala gradski vodovod od privatnika koji ih je ojadio. Mađarska je slično prošla i sa zemljom. Prvo su je pokupovali stranci, da bi kasnije Ustavom zabranili prodaju zemlje strancima. Ali, prvo su morali da otkupe svoje prodate površine po nekoliko puta višim cenama od onih za koje su prodate. U Italiji su građani na referendumu odlučili da se voda ne sme privatizovati. To je definisano i Ustavom, iako je bilo neuspelih pokušaja da se izbegne volja naroda i učini usluga krupnom kapitalu

Primeri privatizacije iz sveta

Interesantan je primer privatizacije vodovoda Velike Britanije, gde je ona sprovedena nakon dolaska Margaret Tačer na vlast. Paralelno s rastom cena, opadao je kvalitet vode i snabdevanja. Da bi sprečila posledice po stanovništvo i infrastrukturu, država je na kraju bila primorana da na konto privatne firme ponovo uloži javna sredstva u održavanje infrastrukture vodosnabdevanja.

Zbog sličnih iskustava, u Parizu je vodosnabdevanje ponovo stavljeno pod javno upravljanje 2009. godine. U Berlinu se postepeno vraćaju privatizovani delovi vodovoda zahvaljujući inicijativama raznih udruženja i akcijama građana.

Privatizacija vodosnabdevanja zakonom je zabranjena u Holandiji. Njihovu vodu ne daju, ali je u drugim zemljama eksploatišu pošto imaju jednu od tri najveće svetske kompanije za preradu vode.

Bogati državni fondovi, poput onog u Norveškoj, već duži niz godina usmereni su na kupovinu izvora pitke vode širom sveta, uglavnom u zemljama u razvoju, procenjujući kako nakon ere nafte dolazi era vode PEXEL

Uostalom, decembra 2014. godine predsednik Evropske komisije rekao je da privatizacija vode ne dolazi u obzir. A u poslednjih nekoliko godina polovina kredita Svetske banke i MMF-a sadržavalo je privatizaciju vode kao uslov vraćanja duga, napominje Vidović.

Ona ukazuje i na tajni izveštaj SAD iz 2004, koji je potom objavio „Gardijan“, u kome se navodi ocena Pentagona kako SAD moraju u najkraćem mogućem roku da dođu u posed vodnih dobara na onim mestima u svetu u kojima ih ima

najviše. U prvoj polovini 2011. Hilari Klinton, tada državna sekretarka SAD, od obaveštajnih agencija je naručila studiju o „mogućnosti oružanih sukoba uzrokovanih nedostatkom vode“. Njihov izveštaj sa crnim prognozama u martu 2012. bio je razlog za pokretanje projekta „Voter partnersip“, kojim je administracija Baraka Obame odlučila da umreži vladine agencije, nevladine organizacije i privatne kompanije, kako bi bio izbegnut takav scenario.

Posle svega ne treba da čudi konstatacija direktora Instituta „Jaroslav Černi“ dr **Milana Dimkića** izrečena pre godinu dana u Srpskoj akademiji nauka i umetnosti da će Evropska unija, kad otvorimo Poglavlje 27, od nas zahtevati da u zaštitu i popravljjanje kvaliteta pijaće vode uložimo 10 milijardi evra. Svaka pomoć će nam biti dragocena, ali bi najbolje bilo da to radimo sopstvenim novcem, znanjem i umećem, poručio je tada Dimkić

Zbog bogatstva vodnim resursima Srbija je, nije tajna, odavno na meti multinacionalnih kompanija iz SAD i EU, praktično otkad je i počela globalna bitka za osvajanje izvorišta vode.

„Strategija restrukturiranja komunalnih preduzeća u Srbiji“ je usvojena, a kada je reč o vodovima, ona će se, kako je tada objašnjeno, odnositi na one koji se „bave isključivo proizvodnjom, kanalizacijom i prečišćavanjem vode“.

A to su upravo oni u Beogradu, Nišu i Novom Sadu, dakle najveći kompleksi vodovodne infrastrukture. Na samom kraju 2016. godine direktor JKP Beogradski vodovod i kanalizacija **Dragan Đorđević** je konstatovao da je neophodna izgradnja postrojenja za prečišćavanje otpadnih voda i da je Grad Beograd angažovao konsultantsko telo Svetske banke, Internešenel fajnsens korporejšen, da predloži najbolji model za obezbeđivanje ovih investicija. A javno-privatno partnerstvo je, kako je rekao, jedno od mogućih rešenja.

Imamo li razloga za brigu? Pogotovo pošto smo strancima već prepustili našu vodu koju nam sada flaširano prodaju i na tome ostvaruju profit. Zalihе pitke vode kojima raspolaže Srbija su dobro koje pripada i budućim generacijama. Zbog toga bi bilo uputno da se, umesto vladajuće netransparentnosti, o pitanju strateškog resursa XXI veka odluke donose posle rasprave u kojoj će biti pitana stručna i najšira javnost u Srbiji.

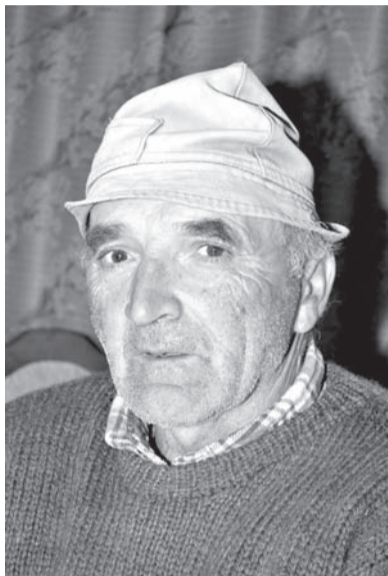
B. Gulan

BOSUT • MIODRAG JEVTIĆ, POLJOPRIVREDNIK

Seljacima treba sigurnost, a ne pomoć

Mnogi dobro ne razmisle, nego se zalete i uzmu pomoć koju država nudi, pa posle imaju problem da to vrata kada dođu rate na naplatu. Jer, kakvu god pomoć da država da, to ipak treba jednog dana i vratiti, zato mislim da je to mač sa dve oštrice – kaže Miodrag Jevtić, poljoprivrednik iz Bosuta

Moji su se još 1955. godine doselili iz valjevskog kraja u Bosutu, kada sam ja imao tek nešto više od godinu dana, došli su bez ičega na ništa i onda su pomalo počeli da stvaraju. Kupili su desetak hektara zemlje, što je u to vreme bio maksimum, a ja sam tokom vremena uspeo da tome pridodam još 15 hektara. Osim te površine, radim još i oranice koje uzimam u arendu, nekih desetak hektara. Na njima gajim kulture koje mi služe za ishranu stoke, kukuruz, ječam, soju i tritikal, a na jednom hektaru sam posejao pšenicu, samo da bih je razmenio za brašno. Ipak i pored toga što proizvodim hranu za stoku, često se dešava da moram da je dokupljujem, sve zavisi od toga kakva bude godina. Pored ratarstva, moja porodica se bavi i stočarstvom, držimo svinje i goveda. Trenutno u štali imamo 40 junadi. Opredelili smo se za taj posao najviše iz razloga što je cena goveda uvek stabilna, kreće se oko dva evra po kilogramu, a i plasman je siguran, dok kod svinja to nije slučaj, jer se na isplatu mora čekati i do mesec dana - ovako započinje priču o poslu kojim se bavi **Miodrag Jevtić** poljoprivrednik iz Bosuta.



Poljoprivrednik Miodrag Jevtić iz Bosuta

mašine preuzele veći teret i dodaje:

-Manje se fizički radi, ali i manje se zarađuje, dobit je mnogo manja nego pre 20-30 godina. Na sve te niske cene, muku mučimo i sa time što su prilično neusklađene. Jer, ranije se od 10 svinja koje se prodaju moglo nešto kupiti i napraviti, a sada se od te zarade mogu samo platiti računi, zato sam i morao da povećam broj grla koje držim. Na sreću, imam dva sina i zajednički radimo ovaj posao jer ja sam ne bih mogao to da postignem.

Miodrag smatra da država ne bi trebala da daje nikakvu pomoć sel-



Unuk Marko svakodnevno pomaže dedi

ljacima, nego da samo povede računa da su cene usklađene, odnosno da postoje usklađeni pariteti koji bi im obezbedili sigurnost.

-Jer, kakvu god pomoć da država da, to ipak treba jednog dana i vratiti, zato mislim da je to mač sa dve oštrice. Mnogi dobro ne razmisle, nego se zalete i uzmu pomoć koju država nudi, pa posle imaju problem da to vrata kada dođu rate

na naplatu. Loše je što nama uvek drugi određuju cenu, a mi nemamo nikakav uticaj na to, ni kad kupujemo ni kad prodajemo. I još na kraju zavisimo i od Boga, odnosno od vremenskih prilika. Kakvo je sad stanje, ne bih nikome savetovao da se bavi poljoprivredom, razočaran sam i pomalo sam pesmista, ne vidim da će biti bolje, jer u praznoj kući treba sve. Zato bih savetovao

mladima da im je bolje u gradu da čiste negde za neku platu, nego da obrađuju zemlju. Kad saberem sve troškove, hranu za stoku, seme, đubrivo, otrove, meni gotovo ništa ne ostane, a svoj rad tu i ne računam - sa razočarenjem u glasu konstatuje 64-godišnji Miodrag Jevtić iz Bosuta.

S. Mihajlović
foto: M. Mileusnić

NOVI SLANKAMEN • DRAGOMIR PANIĆ, STOČAR KOJI OBOŽAVA SVOJ POSAO

Ponosan na čobanski posao

Šezdesetšestogodišnji **Dragomir Panić** iz Novog Slankamena za sebe kaže da je čoban i da se ponosi time.. U svom gazdinstvu ima oko 80 ovaca, a šest decenija ranije njegov otac i deda su imali deset puta više.. Tada je Dragomir naučio šta znači seoski život i rad, pa zato danas sve stiže.. da odvede ovce na pašu, nahrani živinu i stoku, uzore njivu i još stigne

da se odmori... Pored ovakvog poljoprivrednika stiže se utisak da je u životu sve lako, samo ukoliko ste dobro organizovani...i volite svoj posao..

- Još kao šestogodišnji dečak sam čuvao ovce, jer su svi u mojoj porodici, počevši od oca, dede, pradede i čukundede bili stočari. Samostalno sam počeo pre vojske, negde 1969. godine i tada smo ima-

„Moj dan počinje oko pola pet kada ustajem i onda polako obavljam jedan po jedan posao

li 870 ovaca u stadu - počinje priču Dragomir i kaže da mu nikada ništa nije bilo teško.

Iako je bio godinama profesionalni vozač, pola veka kasnije Dragomir i dalje drži ovce, doduše stado je znatno manje, ali sa istim žarom i ljubavlju obavlja svoj posao.

- U pitanju su virtemberg ovce koje su namenjene isključivo za proizvodnju mesa. One se dva puta godišnje jagnje, nekada i dva i po puta a prihranjujem ih zobom i kukuruzom. Reč je o vrsti ovce koja traži pašnjake, al s obzirom da ih je vrlo malo u Slankamenu i da su preorani, primoran sam da ih prihranjujem - ističe ovaj stočar i objašnjava da je ovca po prirodi lutalica i ne voli da bude zatvorena.

Računice u ovom poslu ima, pa i kada je teško rad nije uzaludan tvrdi on i kaže da se lepo može živeti od ovčarstva.



Dragomir Panić, stočar

- Jagnje od 50 kilograma prodajem po ceni od oko 120 evra, a mušterije su prezadovoljne i uvek dođu ponovo. Kada bih imao uslove držao bi i do 200 komada, samo da imam gde - navodi Dragomir.

Iako se poljoprivredom bavi pola veka, nikada nije uzimao kredite, a kako naglašava stada nije umatičio.

- Pokušao sam i na kraju odustao ističe ovaj stočar i kaže da je samo

ovna umatičio kako bi održao čistu rasu. S obzirom da sam jedini stočar koji ima ovce u selu, ne brinem se za posao tvrdi on.

Sa ponosom kaže za sebe da je čoban i od toga ne beži.

- Meni je ovaj posao u srcu, a to se valjda prenosilo generacijama od čukundede, iskreno mogu reći da posao radim sa zadovoljstvom.

Dragomir se, pored ovčarstva, bavi i ratarstvom pa na oko 30 jutara svoje zemlje uzgaja stočnu hranu poput kukuruza, pšenice, zoba i lucerke.

- Moj dan počinje oko pola pet kada ustajem i onda polako obavljam jedan po jedan posao. Držim i svinje i živinu i četiri psa, jednostavno volim životinje i one vole mene, pa mi ništa nije teško. Izvedem ovce na pašu, nahranim stoku, uradim šta treba na njivi pa posle dalje organizujem dan. Ništa nije teško kada se hoće - tvrdi ovaj poljoprivrednik iz Novog Slankamena.

Na kraju razgovora, na pitanje koji bi savet mogao dati mladim poljoprivrednicima, on kaže da je najvažnije poraniti jer tako može sve da se postigne.. Ko voli svoj posao ne može da se žali da mu je loše, završava on.

M. Balabanović



Uzgaja virtemberg ovce

GRGUREVCI • DRAGAN PETROVIĆ UZGAJA LEŠNIKE

Čuva gajbu prvih lešnika

Iako je vreme za prvi rod lešnika pet godine sadnice zasadjene na njivi Dragana Petrovića rodile su već posle tri godine. Ubrane lešnike ovaj domaćin čuvaju u posebnoj gajbi i čeka da grmlje uskoro donese pravi rod orašastog ploda

Kada je pre četiri godine zasadio lešnike na svojoj njivi **Dragan Petrović** iz Grgurevaca učinio je to iz čiste radoznalosti. O gajenju lešnika nije ništa znao, uz pomoć interneta i brošura saznao je naknadno sve što treba, tako da zasad lešnici dobro napreduju, a kada prođe pet godina, nada se, ubraće njihov prvi pravi rod. Ali, dogodilo se kod ovog Grgurevčanina nešto neobično. Umesto posle pet godina, Draganovi lešnici su svoj prvi, istina skroman rod, doneli posle tri godine...

- Nisam očekivao da će prošle godine biti lešnika. Istina, nije bilo mnogo plodova, tek jednu gajbicu sam nabrao, ali drago mi je što su počeli rađati. Uskoro očekujem još bogatiji rod. Prošle godine ubrane lešnike nisam potrošio već i čuvam u gajbici kod kuće - kaže Dragan.

Značitelja je bila presudna da se ovaj dugogodišnji administrativni radnik u Mesnoj zajednici Grgurevci opredeli da sadi lešnike. O tome je slušao tokom neke televizijske emisije, a budući da poseduje nešto zemlje u okolini sela, zainteresovao se. Već se i ne seća konkretno koja je bila emisija, ali se seća da su negde u Srbiji potpisivali ugovore o ovoj proizvodnji. Uslovi koje su nudili bili privlačni da se nisu mogli odbiti, a razlog više mogle su se uz lešnike gajiti cenjene gljive tartufi.

- To je bila prilika koja se ne pro-



Dragan Petrović

pušta, posebno ako imate malo zemlje za sremačke uslove, pa sam odlučio da uspostavim saradnju sa tim londonskim predstavništvom u Beogradu. Uslov je bio da imate 10 do 30 ari zemlje, da sa firmom sklopite ugovor, da uplatite 300 evra za izradu elaborata o proizvodnji lešnika i tartufa, da na to platiš PDV, da firmi dostaviš kopiju plana parcele i rezultate analize zemljišta - seća se Dragan tih davnih dana.

Nakon što je sve navedeno pribavio, ovaj Grgurevčanin se prijavio londonskom predstavništvu preko posrednika u Beogradu i tražio da mu obezbede 150 sadnica. Dobio je malo manje - 112 i zasadio ih na svojoj njivi. Bile su to sadnice

lešnika inokulirane sa micelijumom tartufa. Tako su bar rekli.

Prošlo je sredinom maja ove godine četiri godine od sadnje, Dragan je dočekao prvi skroman rod lešnika već posle tri godine! Stabla leške su sada visoka i lepo napreduju, spremna su za prvi pravi rod svojih plodova. Između grmlja zasadio je detelinu kako bi mu bilo lakše za oko zemlje. Sad nema trave, a detelinu pokosi i koristi za stočnu ishranu.

- Ova proizvodnja ne zahteva velika ulaganja, primenu posebnih agrotehničkih mera, jer to je proizvodnja u prirodnim uslovima, ali uz zalivanje grmlja. Sadnice su zasadjene na razdaljini od četiri metra, u redu, sa međurednim rastojanjem od pet metara da bi grmovi mogli da šire koren i krošnjju. Izabrao sam njivu na sunčanoj strani što, takođe, utiče na rodost grmova.

- Preko interneta sam se upoznao o toj simbiozi za koju stručnjaci kažu da ne mora uvek da bude uspešna. Za proizvodnju lešnika pratio sam samo svoj elaborat - dodaje Petrović.

Nakon Petrovića još neki ljudi u Grgurevcima su te 2013. godine godinama bili zainteresovani da sadi lešnike pod uslovima koje je on sklopio. Jedna osoba je uspela u tome - jedna nije. Draganova šogrica je uzela nešto stabala, trebao je uzeti i njihov kum, ali nije stigao da to uradi na vreme, jer se čovek koji

Petrovićev zasad lešnika



Rod lešnika

je posredovao nije se više pojavljivao na telefon.

- Za sada nemam problema sa stablima, nije bilo bolesti niti štetočina, mogla bi da se zalivaju, ali ja nemam tu mogućnost. Gajbicu lešnika koja mi je lane rodila čuvam. Parče zemlje na kome sam posadio

lešnike nemam za ratarsku proizvodnju. To mi nije ni potrebno ali proizvodim lešnike iz hobija. To ima svoje prednosti: ne mislim na ulaganja i na kopanje što je značajno za mene - dodaje Dragan Petrović.

S. Đaković

AKTUELNOSTI

BEOGRAD

Formiran Savet za bezbednost hrane



Konstituisanje Saveta za bezbednost hrane

Stručni savet za procenu rizika u oblasti bezbednosti hrane održao je 11. maja 2017. godine konstitutivnu sednicu na kojoj je za predsednika tog saveta izabran profesor Farmaceutskog fakulteta **Ivan Stanković**.

Konstitutivnoj sednici Saveta, koji čine brojni stručnjaci iz oblasti bezbednosti hrane sa bogatim međunarodnim iskustvom, prisustvovao je i ministar poljoprivrede i zaštite životne sredine **Branislav Nedimović**.

Stručni savet za procenu rizika u oblasti bezbednosti hrane će imati savetodavnu funkciju u cilju povećanja bezbednosti hrane na tržištu Srbije, a odgovornost i obaveze Saveta utvrđene su Zakonom o bezbednosti hrane, kao i propisima donesenim na osnovu tog zakona ali i poslovnikom i drugim aktima Saveta.

Savet će obavljati naučne i stručne poslove iz područja bezbednosti hrane i hrane za životinje, pa će

predstavljati nacionalnu referentnu tačku za procenu rizika u oblasti bezbednosti hrane i hrane za životinje.

Njegova osnovna delatnost biće da pripremi stručna i naučna mišljenja ministarstvima ali i drugim organizacijama državne uprave, kao i subjektima koji se bave proizvodnjom hrane i hrane za životinje i potrošačima o svim rizicima.

S.P.

MANIFESTACIJE

RUMA • TRADICIJA KOJA SE NE PREKIDA

Rumski vašar slavi 270. rođendan



Rumski vašar, tradicija koja traje

Ove godine biće obeleženo 270 godina postojanja Rumskog vašara. Privilegiju da ima vašar Ruma je dobila 20. juna 1747. godine od carice Marije Terezije i time svrstana u red slobodnih trgovišta. Privilegija se sastojala u tome da se baš u Rumi održe četiri vašara godišnje.

Od tada do danas promenilo se mnogo toga, ali je Ruma ostala centar trgovine u kome se svakog trećeg u mesecu na jednom mestu nađe veliki broj trgovaca, kupaca i slučajnih prolaznika.

Još od 1747. godine, prodavci i kupci dolaze iz cele Srbije i okolnih država, bez obzira na dan, kišu, sunce ili sneg, da trguju, kupuju ili prodaju svoju robu. Bude svega za svakoga od igle pa... skoro do lokomotive, kojih, još uvek, nema na vašaru.

Tradicija ne prekida. Ko nije bio na ovom vašaru, eto novog već u narednom mesecu. Biće to prilika da se kupi sve što vam treba i što vam ne treba, ili da bar prođete kroz taj šareni špalir gde nema šta nema.

S. P.

BERKASOVO • 90-GODIŠNJA VERA KOVAČEVIĆ DOBRO PAMTI PROŠLA VREMENA

Uživanje u seoskim poslovima

Iako smo bili siromašni, mislim da smo živeli mnogo bolje od ovih generacija danas. Sada su ljudi postali nezadovoljni, bez obzira na to koliko imaju. Onaj ko je siromašan ne može da živi jer nema od čega, pa je zato nezadovoljan, a onaj ko je bogat hteo bi stalno da ima još i još, pa je i on nezadovoljan

Iako se bliži svom 90. rođendanu, baka Vera Kovačević iz Berkasova još uvek dobro pamti i rado priča o nekim događajima iz svog detinjstva, kada je život na selu bio sasvim drugačiji nego što je to danas. Iako kaže da fizički nije baš najbolje, jer "nema mesta koje je ne boli", uvek je nasmejana i spremna da zapeva. Ima oko 60 pesama koje je sama smislila, ali ne i napisala, jer ističe da joj je lakše da ih sve drži u glavi nego da ih beleži na papir.

Rođena je u Viziću, u tadašnjoj Kraljevini Jugoslaviji, gde je završila petogodišnju osnovnu školu, a tamo je upoznala i svog sada već pokojnog supruga, koji se kao petogodišnjak sa porodicom u Vizić doselio iz Berkasova.

-U to vreme nije bilo zaljublivanja kao danas, a ni zabavljanja, ja sam se udala na nagovor svoje majke koja je želela da ostanem u komšiluku, da bi se njoj i ocu našla u starosti, pošto nisu imali muško dete. Prvo sam se toj odluci protivila, svaki dan sam plakala, ali na kraju sam ipak morala da poslušam majku, iako nisam imala još ni 18 godina. Suprug mi je umro pre 30 godina, u braku smo proveli skoro tri decenije, a živeli smo ovde u njegovoj rodnoj kući u Berkasovu. Nakon njegove smrti, nikada posle toga više nisam ni pomislila na udaju, nego sam se posvetila podizanju naše dece, imam dve ćerke i sina. Nisam bila zadovoljna brakom, jer svog muža nisam stigla ni da upoznam, zato mislim da je današnjim devojkama mnogo lakše pošto mogu da menjaju momke. To je mnogo bolje nego u vreme kad sam ja bila mlada i kada su se brakovi dogovarali – ovako priču o nekadašnjem



Baka Vera Kovačević iz Berkasova

vremenu i životu na selu započinje baka Vera i nastavlja:

- Osnovnu školu sam završila 1942. godine u Nezavisnoj državi Hrvatskoj, tada sam imala 12 godina. Iz svoje mladosti najviše pamtim upravo te ratne godine kada smo bežali od ustaša u šumu. Iz Vizića smo izbegli u Erdevik, a oslobođenje smo dočekali u Futogu. Svi smo bili bosonogi, štrikali smo zepce da bi imali u čemu da igramo u kolu, a na njivu smo išli bos. Kada je stigla sloboda našoj sreći nije bilo kraja, svaki dan smo pevali i igrali, zato su mi te godine nakon oslobođenja ostale u sećanju kao najlepši period u životu. Tada je vladalo zadovoljstvo u narodu i veliki optimizam. Igrali smo kozaračko kolo i bili smo srećni što nam je došla sloboda o kojoj smo tako dugo sanjali.

Ja sam bila odličan đak, nisam nikada dobila ni jednu četvorku, a i lepo sam pevala. Prvi moj javni nastup bio je pred Mošem Pijadom, a drugi put sam pevala lično Titu na svečanosti u Karađorđevu. Tada sam od njega dobila poziv da pohađam političku školu, a nakon toga i da nastavim školovanje u Beogradu. Međutim, to sam odbila, a glavni razlog je bio što nisam volela sve da jedem, pa me je zbog toga bilo sramota da živim negde van svoje kuće – kroz osmeh evocira uspomene na to vreme baka Vera.

Osim drugu Titu i visokim državnim funkcionerima, Vera je pevala i pred Pavelićem, na takmičenju u Samoboru, kada je krenula u peti razred osnovne škole.

- Učestvovalo je 12 ekipa iz NDH, deca od petog do osmog razreda, a



Supružnici Kovačević 1950. godine

ja sam bila u vinkovačkoj ekipi. Rekli su mi da kažem da sam rođena u Iloku i da ne govorim da sam srpsko dete, ako me slučajno neko pita, jer kao Srkinja ne bih mogla da učestvujem. Mama u početku nije htela da me pusti, ali pošto je to bila 42. godina nije imala izbora, jer je bilo ratno vreme. Pripremali smo se u Iloku, a mene je svaki dan tamo i nazad vozio konjskim zapregama seoski kočijaš Andrija koji je vozio samo učitelja, kneza i popa. Dok sam ja vežbala u iločkoj školi, on bi se za to vreme opio, tako da sam u povratku ja sama kočijašila, dok bi on spavao na slami. Kada je mama to saznala bila je jako besna i nije htela više da me pušta na časove pevanja. Međutim, onda me je učitelj smestio u neku iločku porodicu i tu sam bila sve dok nije prošlo to takmičenje – priseća se tog događaja Vera.

Kaže da su u predratno vreme roditelji decu učili svim poslovima, tako da je ona znala i da ore i da šije, nije bilo toga čemu nije bila vična, posebno zato što u porodici nije bilo muške dece, pa je često pomagala ocu na njivi. Priznaje da je uživala u svim seljačkim poslovima i da je ništa nije mrzelo da radi.

Danas, baka Vera od troje dece ima petoro unučadi i desetero pranučadi, od kojih najstariji ima 21 godinu, a najmlađi šest. Kada joj dođu u posetu rado im prepričava svoje uspomene, a oni je slušaju u čudu i sa nevericom, jer ne mogu ni sa zamisle da su ljudi nekada tako živeli.

-Najviše se čude kada kažem da smo mi izlazili samo na igranke i to nedeljom uveče do deset sati. Nakon tog vremena se nije smelo doći kući, a ustajalo se rano, nekada i u tri ujutro da stignu da se pozavršavaju svi poslovi na njivi. Sećam se da se jednom desilo da smo sestra i ja zakašnile samo pet minuta, jer se kolo nije završilo pa nismo mogle stići na vreme. Mati nas je kaznila i nismo smeje izlaziti sledeću nedelju.

A danas deca sad izlaze u 10 sati uveče, a danju spavaju. Iako smo mi bili mnogo siromašniji nego današnje generacije, ipak mislim da smo živeli bolje, sa više poleta i optimizma. Sada su ljudi postali nezadovoljni, bez obzira na to koliko imaju. Onaj ko je siromašan ne može da živi jer nema od čega, pa je zato nezadovoljan, a onaj ko je bogat hteo bi stalno da ima još i još, pa je i on nezadovoljan. Sve se naopako okrenulo.

S. Mihajlović
Foto: M. Mileusnić
i lična arhiva

NOVI SLANKAMEN • AKTUELNOSTI IZ VOĆARSKOG KRAJA

Grad uništio više od pola roda

Problem je u tome što je jabuka ukusna za jelo, međutim ako ima par udaraca od grada, neće niko da je kupi i onda mora za industriju što znači deset puta nižu cenu

Voćari iz Novog Slankamena i ove godine strahuju za svoju proizvodnju, jer je grad koji je pogodio voćnjake uništio više od polovine roda. Slankamenački voćari tvrde da imaju najpoznatiji srpski brend - jabuku i da se u Novom Slankamenu godišnje proizvede oko 100.000 tona jabuke. Međutim zagarantovanog otkupa nema, jer je njihova proizvodnja pod vedrim neбом u stalnoj neizvesnosti. Za mnoge poljoprivredne proizvođače jabuka je osnovna kultura u koju ulažu sva sredstva, a Dragan Krivošija ističe da pored jabuke uzgaja i duvan, gde ima zagarantovan otkup. Reč je o poljoprivrednoj kulturi koja svake godine drži cenu, te se uprkos dobrom rodnu nada i dobroj zaradi. Ovih dana je završen posao oko rasada duvana, a uporedo sa tim pravi se procena u voćnjaku.

- Pre par dana smo završili rasadivanje duvana, a ovih dana je aktuelno špartanje, obrada i kopanje da se razbije kora koja se stvorila. Vidimo da je duvan dosta dobar ove godine i nadamo se da će tako i ostati - kaže Dragan.



Dragan Krivošija

Ovogodišnja cena duvana ostala je nepromenjena, kao i prethodnih godina, u zavisnosti od klase duvan se kreće oko 2,5 evra za kilogram.

- Pokušaćemo da se dogovorimo resornim ministarstvom da nam pomognu u proizvodnji duvana. Mi se

trudimo da postignemo kvalitet i zaista nam je potrebna podrška države kako bi čitav posao bio ozbiljniji - ističe on i kaže da je ohrabrujuće kod duvana što imaju zagarantovan otkup.

- Berba bi trebalo da krene polovinom jula, pa ćemo nakon toga znati tačnu cenu, ali verujemo da se neće drastično menjati.

Kada je reč o voću, Krivošija jabuku uzgaja na oko četiri jutra i breskvu na tri jutra zemlje. Kako ističe, ove godine je grad napravio ogromnu štetu u voćnjacima, a procenjuje se da je više od 50 posto roda uništeno.

- Pored bolesti na voću sa kojima se stalno borimo, i grad nam je napravio puno problema. Čitav pojas Fruške gore do Surduka je zahvaćen gradom, a prema našim procenama stradale su velike površine.

Govoreći o očekivanjima u voćarstvu i ceni jabuke, Krivošija tvrdi da će industrijske jabuke biti na pretek.

- Koliko čujem cena se kreće od 60 do 70 dinara i uglavnom odlazi put Rusije, dok je industrijska jabuka maltene obezvređena i kreće se oko šest dinara - tvrdi on.



Više od pola roda oštećeno

-Problem je u tome što je jabuka ukusna za jelo, međutim ako ima par udaraca od grada neće niko da je kupi i onda mora za industriju što znači deset puta nižu cenu - objašnjava Dragan.

-Generalno mnogo je teže u voćarstvu jer se svi voćari trude, ulažu ogromna sredstva i nikada ne znaju šta ih čeka. Pored kvaliteta i količine moramo da brinemo o otkupu voća, a to je uvek neizvesno.

Krivošija tvrdi da je zbog toga duvan isplativiji jer svi imaju iste uslove i mogućnost da dobro zarade.

- Imamo firme sa kojima saradujemo i oni su nam garancija da će se duvan prodati i naravno što je najvažnije da ćemo dobiti zagarantovanu cenu - kaže na kraju našeg razgovora Dragan Krivošija.

M. Balabanović

STRUČNJACI O PRODAJI ZEMLJE STRANCIMA

Oranice odlaze van domašaja srpskih domaćina?

Pre nego što postane punopravna članica, od 1. septembra 2017. godine, Srbija je kupcima iz EU omogućila kupovinu zemljišta kao i svojim građanima

Potpisivanjem Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju 2008. godine Srbija je – pod dirigentskom palicom predsednika **Borisa Tadića** i premijera **Mirka Cvetkovića** – preuzela obavezu da od 1. septembra 2017. godine državljanima Evropske unije omogući kupovinu poljoprivrednog zemljišta pod istim uslovima kao i srpskim državljanima. Ako se do tog datuma ne ispregovaraju drugačiji uslovi, što je malo verovatno, Srbija će postati prva zemlja koja takvu mogućnost dozvoljava i pre nego što je postala članica EU. Za razliku od ostalih zemalja koje su ispregovarale duge rokove za prodaju zemljišta strancima, naša zemlja se na to obavezala nezavisno od sticanja statusa punopravnog člana EU.

Vjodanski poljoprivrednici se zalažu da stranci što je moguće kasnije dobiju to pravo, napominje **Jan Husarik**, predsednik Banatske asocijacije poljoprivrednika „Banatski paori“ i ističe:

„Sve treba uraditi da ta mogućnost za strane državljanke bude što komplikovanija, odnosno treba se ugledati na druge države u EU koje su zaštitile svoje obradivo zemljište, kao jedan od najvažnijih resursa od nacionalnog značaja. Naši paori nemaju novca da pariraju strancima, pa smo predlagali da se o ovom pitanju narod izjasni na referendumu. Ali, još uvek nema odgovora od nadležnih institucija. Potpisivanjem SSP-a 2008. godine udvorčki smo pristali na nenormalne uslove. Gde god smo se obratili sa idejom da se nešto popravi, dobili smo odgovor da su to preuzete obaveze koje je potpisala prethodna vlast, i da je jako teško, takoreći nemoguće izmeniti te ugovorne obaveze. Ipak, ograničenjima po uzoru na druge to treba sprečiti, jer iskren da budem ne zna se ko je gori domaći ili strani tajkun, tvrdi Husarik.

Naša strategija o zadržavanju poljoprivrednog zemljišta u rukama domaćih vlasnika mogla bi da se zasniva na preuzimanju pojedinih rešenja iz zemalja EU. Ako institucije EU to tolerišu svojim članicama, prepisivanje takvih odredbi za našu zemlju bi bila dobra opcija, smatraju stručnjaci.

Preprodaja unosan posao

Posebno je interesantan podatak o kretanju cena poljoprivrednih oranica u zemljama centralne i istočne Evrope (CIE) neposredno pre i nakon pristupanja Uniji jer slične promene mogu da se očekuju i u Srbiji. Dok je recimo 2006. u državama CIE hektar vredeo od 1.900 do 2.300 evra prosek u tadašnjoj EU bio je čak 12.000 evra. Razlike su bile ogromne i to je,



Branislav Gulan

uz niže prihode građana, bio odličan argument ovih država da zatraže produženje moratorijuma za prodaju zemljišta stranim državljanima. Zanimljiv je takođe i podatak da je u posmatranom periodu cena drastično rasla u Poljskoj (35 odsto), Slovačkoj (21 odsto), Estoniji (50 odsto), a u Litvaniji čak 143 odsto. Kako se navodi, porast cena pogurala su i takozvane „špekulativne tražnje“ pojedinaca koji su bili svesni ogromnih razlika u ceni obradive površine u tadašnjoj EU-15 i zemljama centralne i istočne Evrope. Nije teško zaključiti da njihov krajnji cilj nije bio bavljenje poljoprivredom već dobit od dalje preprodaje oranica strancima kada to zakonski okvir dozvoli, a paralela sa Srbijom je očigledna.

„Zar nije bolje da državno zemljište ostane državno i da se izdaje u zakup sadašnjoj generaciji poljoprivrednika, da oni to obrađuju dok imaju interesa, a zatim sledećoj generaciji. Zar su Jevreji glupi što je celokupno poljoprivredno zemljište državno, ili paradžavno, a njihova država ga izdaje u zakup na 49 godina“, kaže **Branislav Gulan**, član Akademijskog odbora za selo SANU, i dodaje: „Čisto obradivu



Milan Prostran

zemlju treba ponuditi poljoprivrednicima mlađim od 42 godine na 30 godina zakupa. Ako bi trećinu od 680.000 hektara državne zemlje (tačno se ni ne zna koliko je ima, pominje se i 830.000 hektara) u van građevinskom regionu Vojvodine, ponudili pomenu tim poljoprivrednicima, oko 6.700 gazdinstava proširilo bi svoja imanja i to bila bila najbolja investicija“, navodi Gulan.

Postoji mišljenje da bi i u ovim okolnostima najpodesniji bio „slovenački“ model propisa. Slovenija za razliku većine drugih država nikada nije tražila moratorijum, odnosno zabranu prodaje zemlje strancima, ali je vešto u propise ugradila nekoliko ograničenja za sticanje prava nad zemljištem. Neka od njih su, recimo, da kupac mora da bude državljanin te zemlje najmanje pet godina, da prednost pri kupovini imaju vlasnici susednih parcela kao i mladi poljoprivrednici koji formiraju novo gazdinstvo ili proširuju postojeće posede.

Suštinsko pitanje, tvrde pojedini interesni krugovi, nije čije ce biti poljoprivredno zemljište, već na koji način ce se tom zemljom upravljati. Veoma je važna, kako kažu, strategija očuvanja oranica, u smislu da je zemlja hraniteljka neobnovljiv resurs koji se mora čuvati.

Da je veoma važno, suštinsko pitanje vlasništva nad poljoprivrednim zemljištem slaže se i **Nenad Budimović**, iz Udruženja za poljoprivredu, prehrambenu industriju, šumarstvo i vodoprivredu Privredne komore Srbije.

„To pitanje jeste ključno, ali primena novog zakona bi trebalo da uredi te odnose od lokalna pa do nivoa države. Kada je reč o državnom zemljištu nije sve zaparloženo, ima tu, doduše, močvara i bara i slatinasto zemljište, dakle visok je procenat neupotrebljenog, ali može da se upotrebi za druge vrste proizvodnje – na primer ribnjaci. Zabluda je, takođe, i da imamo skromne prinose po hektaru, ali mogu da budu bolji, a sve to košta jer treba ulagati u tehnologiju i reprodukciju, koje su visoko kvalifikovane metode unapređenja poljoprivredne i prehrambene proizvodnje“ smatra Budimović.

Procenjuje se, takođe, da je više od 300.000 hektara obradivog zemljišta već u rukama domaćih i stranih tajkuna. Do oranica su došli pod nerealan povoljnim uslovima (često 200 evra po hektaru), uglavnom kroz privatizaciju poljoprivrednih kombinata koji su prethodno dovedeni do propasti. Neki od njih su zaradili ogroman novac preprodajom ranije jeftino kupljene zemlje, a neki tek nameravaju da profitiraju od takvih transakcija.

Šteta 7,5 milijardi evra

Raspoloživo zemljište prema Popisu poljoprivrede 2012. zauzima 5.346.597 hektara ili 68,9 odsto od 7.759.200 ha ukupne teritorije Republike Srbije. Regionalne razlike njegove zastupljenosti se kreću od 94,8 odsto u zemljištem najbogatijoj Vojvodini, više od 78,3 odsto u Beogradskom regionu i 70,4 procenta u Šumadiji i Zapadnoj Srbiji, do svega 44,9 odsto u demografski opusteloj Južnoj i Istočnoj Srbiji. U vremenu 1960 – 2012. godine, korišćeno poljoprivredno zemljište u Srbiji je smanjeno za 299 hiljada hektara ili za 5,6, odnosno sa 69,3 na 65,5 odsto ukupne teritorije. U tom razdoblju iz poljoprivrede Srbije



Jan Husarik

„izuzeto“ je čak 1,49 miliona hektara korišćenog poljoprivrednog zemljišta. To znači da je poljoprivreda Srbije u 2012. godini siromašnija za 27,84 odsto ukupnog korišćenog poljoprivrednog zemljišta iz 1960. godine, što je (po prosečnoj ceni od 5.000 evra/hektar) ekonomska šteta od 7,465 milijardi evra!

U Ministarstvu poljoprivrede Srbije kažu da uprkos ranije potpisanim međunarodnim sporazumima, nadležne službe intenzivno rade na izradi mogućih rešenja kako bi se položaj srpskih poljoprivrednika, kao vrhunski prioritet države, zaštitio. Takođe, analiziraju se i najbolja rešenja iz okruženja koja ce svakako dati dodatne smernice za izradu konačnog predloga, rečeno je u resornom ministarstvu.

Oranice na doboš!

Agroekonomisti ističu i da moderni trend u poljoprivrednoj proizvodnji ima negativne posledice jer se prelazi na intenzivan uzgoj svega nekoliko kultura – kukuruza, soje, pšenice, uljana repice, dok se ostale kulture eliminišu.

„Srbija je jedina preuzela obavezu da, pre nego što postane punopravna članica, od 1. septembra 2017. godine kupcima iz EU omogući kupovinu poljoprivrednog zemljišta pod istim uslovima kao i svojim građanima – još jednom upozorava **Miladin Ševarlić**, profesor Poljoprivrednog fakulteta u Beogradu, i narodni poslanik, i objašnjava: Za razliku od Srbije, Poljska se izborila za zabranu prodaje poljoprivrednog zemljišta kupcima iz EU za 12 godina, Mađarska za 11 godina, a Hrvatska za 7 godina – ali od sticanja statusa punopravnog članstva u EU! Mađarska je u tom pogledu otišla najdalje. Posle desetogodišnjeg moratorijuma na prodaju zemljišta strancima naš severni komšija je posle referenduma koji je podržalo 87 odsto građana, izmenom Ustava, trajno onemogućio strane državljanke da postanu vlasnici njihovih poljoprivrednih parcela!

Manje od pola Srbije

Ukupno poljoprivredno zemljište u Srbiji je prvi put u istoriji statističkih istraživanja manje od polovine površine teritorije države i iznosi 49,8 odsto, a više od 400.000 hektara iz zadružnog sektora nestalo je između dva popisa. Danas poljoprivredno zemljište pokriva 3,8 miliona hektara teritorije. Dakle, 54,3 odsto zemljišta je u državnom vlasništvu, 28,5 odsto u društvenom, a 17,2 odsto je zadržana svojina. Najveći procenat nekorisćenog državnog zemljišta dat je na

korišćenje bez naknade kazneno-pravnim ustanovama, a samo 0,5 odsto pripada fakultetima.

Nasuprot Mađarskoj, Srbija je registracijom „čerki“ inostranih kompanija, i pre stupanja na snagu odredbi SSP, omogućila kupovinu poljoprivrednih preduzeća i zakup državnog poljoprivrednog zemljišta, i to ne samo „čerkama“ kompanija iz EU već i iz država sa drugih kontinenata. Poseban problem je prodaja PKB Korporacije koja je najveća evropska agrobiznis kompanija sa uređenim zemljišnim površinama i farmom muznih krava – u neposrednoj blizini centra Beograda, koja ima tržište od skoro dva miliona potrošača. A, njivu ispred kućnog praga srpski domaćin nikada ne prodaje, osim ako nije u pitanju ugroženost života domaćina i ukućana.

Protiv sam prodaje prirodnih dobara, pa i poljoprivrednog zemljišta strancima, jer po mom mišljenju to predstavlja prodaju suvereniteta, ističe **Milan Prostran**, agroekonomski analitičar i objašnjava:

„Kad počnu pregovori sa Evropskom unijom po poglavljima 11 i 12, treba učiniti sve da se taj deo sporazuma izmeni i onemogući prodaja zemljišta, kao što su to uradile druge zemlje. Ako to ne bude izvodljivo, neophodno je zakonom odvratiti strance da kupuju naše zemljište, jer ćemo morati naš Zakon o poljoprivrednom zemljištu da uskladimo sa evropskim direktivama. Istini za volju u Srbiji su ranije i pored zabrane prodaje poljoprivrednog zemljišta, stranci, na posredan način, koristeći nejasnoće u zakonima u poslednjoj deceniji kupovinom državnih kombinata, koji u vlasništvu imaju i poljoprivredne parcele, zapravo postali vlasnici naših oranica“, upozorava Prostran.

I pored nezavidne situacije u kojoj se nalazi naša poljoprivreda ona je još uvek zlatna koka, koja bi mogla da donese ogroman profit. Ukoliko bi u narednih pet godina u domaću poljoprivredu bilo uloženo, onoliko koliko je u proteklih 10 godina dato subvencija stranim kompanijama u Srbiji, ostvarili bismo suficit od pet do šest milijardi dolara godišnje u spoljnotrgovinskom prometu poljoprivredno prehrambenim proizvodima.

Profesor Ševarlić postavlja i pitanje – Da li je moguće i na koji način popraviti poziciju Srbije u zaštiti nacionalnih interesa i raspoloživog poljoprivrednog zemljišta? I istovremeno odgovara: Naše zemljište se kupcima iz inostranstva prodaje samo jednom, posle čega oni postaju i suvlasnici teritorije Srbije. Posle toga, praktično nije moguće tražiti i dobiti saglasnost od 27 parlamenata u EU o naknadnom uvođenju moratorijuma na prodaju poljoprivrednog zemljišta u Srbiji kupcima iz članica EU. Međutim, moguće je korišćenjem primera dobre prakse iz pojedinih zemalja EU delimično osigurati nacionalne interese u pogledu zaštite, uređenja i korišćenja poljoprivrednog zemljišta u Srbiji. Danska je, recimo, ograničila pravo kupovine poljoprivrednog zemljišta farmerima do 300 hektara, uz obavezu nastanjanja kupca na farmi. Ali, srpski političari su uglavnom bezzemljaši i nemaju osećaj odgovornosti prema dedovini čija je svaka stopa natoljena krvlju naših predaka.

S.P.

Lična karta

- broj poljoprivrednih gazdinstava – 631.552
- površina poljoprivrednog zemljišta u hektarima – 3.861.477
- goveda – 893.000
- svinja – 3.200.000
- ovaca – 1.736.440
- koza – 231.837
- živine – 26.711.220
- košnica pčela – 665.022ž
- vlastitih dvoosovinskih traktora – 410.894
- članova gazdinstava i stalno zaposlenih na gazdinstvima, koji obavljaju poljoprivrednu aktivnost – 1.442.628

LAČARAK • BRANISLAV JOVANOVIĆ ŠABA O SVOM ŠKOLOVANJU I POVRATKU U SELO

Sa tri diplome u porodičnom biznisu

Mnogo je bolje imati privatni posao koji ti omogućava da u bilo kom momentu otputuješ gde želim, nego raditi za druge. Ja sam imao sreću da proputujem svet zahvaljujući poslu i ličnim finansijama. Sad ne osećam da živim u selu jer mi moje mogućnosti dozvoljavaju da sednem u auto i za kratko vreme budem u Beogradu ili otputujem gde hoću – komentariše Branislav Jovanović

Obično se događa da mladi i školovani ljudi odlaze iz svojih sela u gradove ili u inostranstvo, u potrazi za zaposlenjem i boljim životom. To je razumljivo ako posla nema, ali ima i slušajeva da mladi i školovani dolaze u svoja sela da bi tu radili, otvaraju porodične firme i bave se onim što su generacije njihovih predaka radile. To je učinio **Branislav Jovanović Šaba**, (26) iz Lačarka, kada je pre godinu dve dana iz metropole došao u selo i postao član porodične firme za proizvodnju suhomesnatih proizvoda na tradicionalan sremski način.

- Možemo da se gađamo titulama, znanjem i umećem, ali ovde svi sve radimo, a radimo otac, majka, brat i ja. Moja majka je

inženjer tehnologije, ona je stručno lice, otac je, uslovno rečeno, nadzorni organ, a brat i ja nemamo veze sa mesarstvom, ali vodimo mnogo poslova koje smo naučili školujući se u Srbiji i inostranstvu. A nas dvojica smo završili zajedno pet fakulteta: ja tri, brat dva, studirali smo u Moskvi, Novom Sadu, Beogradu i Londonu – priča o svom i bratovom školovanju o porodici Branislav Jovanović.

Branislav je diplomirao Ekonomski fakultet pri Moskovskom državnom univerzitetu "Mihaila Lomonosova" u Moskvi, finansije na Ekonomskom fakultetu u Novom Sadu i međunarodnu politiku na Fakultetu političkih nauka u Beogradu. Daleko od toga da nije tražio posao koji odgovara kvalifikacijama i diplomama, nalazio ga je Radio je, primera radi, neko vreme u Ministarstvu spoljnih poslova i na drugim mestima, ali je odlučio da se vrati kući i nastavi zajedno sa roditeljima porodični biznis.

- Naša porodica se bavi proizvodnjom suhomesnatih proizvoda 260 godina. Mi Jovanovići smo na ovim prostorima od 1730. godine, a loza sa majčine strane Vuletići iz Kuzmina zvani Ličanski, ovde žive od 1756. godine. Ne znam kako smo dobili nadimak Šaba ali znam da nema veze sa Švabama i da su Šabama zvali naše pretke od vjeka. Od davnina se bavimo onim što i sada radimo a to je proizvodnja suvog mesa i suhomesnatih proizvoda. Imamo svoju firmu a brend



Branislav Jovanović Šaba: Šunka mora dobro sa sazre

Nisam se pokajao

- Mnogo bolje je imati privatni biznis na periferiji gradova nego raditi za druge. Živim tako da ne osetim da sam u selu. Kad obavim poslove za 45 minuta mogu da odem do Novog Sada ili Beograda što je prednost u odnosu na druge – ocenjuje Jovanović, čija porodična firma je državne subvencije koristila samo zbog gradnje objekta u koji je uloženo preko 20 miliona dinara a oko 10 odsto te sume su sredstva pokrajinskih subvencija.



Suhomesnati proizvodi

"But&co" osnovali smo pre nekoliko godina, jer smo se brat i ja vratili kući. Brat Milenko se, inače, školovao u Moskvi i Londonu. Hteli smo da pokrenemo nešto svoje, jer smo uložili ogromna sredstva, trud i vreme nas i naših roditelja – priča dalje Branislav.

Njihova porodica ima oko 100 jutara svoje a uzima još 100 jutara zemlje u zakupu, pa su hteli da zaokruže proizvodni ciklus. Oni proizvode između 95 i 97 odsto hrane za stoku u porodičnoj farmi koja je godišnjeg kapaciteta od 1.500 do 1.800 tovljenika. Meso tih životinja koriste u proizvodnji suhomesnatih proizvoda pa samim tim u potpunosti garantuju za kvalitet krajnjeg proizvoda.

- Kada smo ušli u ovu priču bilo je to sa idejom da radimo kako Bog zapoveda. Ne koristimo nitrtnu so, starter kulture, sredstva za ubrzanje zrenja, sve radmo kako smo do sada radili. Nema robe za na si za prodaju već je sve isto. Na tržištu nemamo konkurenciju – hvali se Branislav.

Već generacijama, s kolena na koleno, porodica Jovanović prenosi tajnu pravih ukusa Srema preko suhomesnatih proizvoda koje izražuju. Uz mnogo truda, ljubavi i pažnje ova porodica je uspela da sačuva tu tradiciju a suhomesnate proizvode izrađuje na prirodan način, baš onako kako se to nekada radilo u Sremu.

- Da bismo proizveli savršen kulen, kobasicu ili neki drugi proizvod potrebno je dosta vremena i truda. Proces započinjemo na plodnim sremskim njivama, gde naša porodica brižljivo uzgaja pšenicu i kukuruz, na njivama koje su nam naši preci ostavili. Svi proizvodi sa naših polja se koriste za ishranu životinja na porodičnoj farmi koje gajimo već stotinama godina unazad. Upravo meso tih životinja koristimo za naše proizvode, jer samo najbolji komadi mesa mogu da postanu deo naše

palette proizvoda. Svi naši proizvodi su bogati istinskim ukusima prirodno odimljenog i osušenog mesa, začinjeno samo sa začinicima iz našeg kraja i ljubavlju koja je i najpotrebnija da bismo dobili ona što želimo, a to je pravi sremački gastronomski ugođaj koja svakog uvek tera da se vrati ovako izradjenim sremskim specijalitetima – poručuje mladi preduzetnik iz Lačarka.

Tradicionalnim načinom proizvodnje, smatra Branislav Jovanović, svoje prehrambene suhomesnate proizvode su "podigli na viši nivo". Implementirali su HACCP

standard, naravno, maksimalno poštuju Zakon o bezbednosti hrane, imaju zatvoren ciklus proizvodnje, a cilj porodične firme Jovanovića je dalja promocija proizvoda na sajmovima u zemlji i inostranstvu. Nedavno su učestvovali na Sajmu hrane i vina u Mostaru, na poziv Privredne komore Srbije. Tu su oslušili tržište, razmenili iskustva i upoznali poslovne ljude što je veoma važno za svakog ko se bavi nekim biznisom.

Tekst: S. Đaković
Foto: M. Mileusnić



Medalje sa Novosadskog sajma

Medalje i plakete

Na ovogodišnjem Medjunarodnom poljoprivrednom sajmu u Novom Sadu lačarački "But&co", čiji je jedan od vlasnika Branislav Jovanović Šaba, osvojio je nekoliko vrhunskih priznanja: veliku zlatnu medalju za sremsku šunku, zlatnu medalju za sremski kulen, plakete za kvalitet i bronzanu medalju za sremsku kobasicu.

- Od 2010. godine na teritoriji Srema i Srbije nije bilo

podnetih zahteva da neko bude ovlašćeni proizvođač proizvoda od mesa sa zaštićenim geografskim poreklom. Mi smo zahtev podneli pre nekoliko godinu, u procesu smo sertifikacije i očekujemo da dobijemo pozitivan odgovor. Ako bude kako očekujemo bićemo prvi proizvođači proizvoda od mesa sa zaštićenim geografskim poreklom – izjavio je Branislav Jovanović.

Predstavilo se 1.500 izlagača iz 60 zemalja



Najskuplji kombajn (foto Novosadski sajam)



Izložena mehanizacija

U subotu, 13. maja, u Novom Sadu je otvoren Međunarodni poljoprivredni sajam na kojem nastupa više od 1.500 izlagača iz 60 zemalja, a zemlja partner ove godine je Bosna i Hercegovina. Sajam je otvorio prvi potpredsednik vlade **Ivica Dačić** koji je istakao da je "poljoprivreda

jedan od najvećih potencijala privrednog razvoja Srbije i da će vlada nastaviti da pomaže kako poljoprivredne proizvođače tako i preradivačku industriju".

Agencija za ruralni razvoj Grada Sremska Mitrovica organizovala je posetu ovogodišnjem Sajmu. Obezbeđene su ulaznice i auto-

Kokan ukras stočne izložbe



Bik Kokan najveće živo grlo (foto Novosadski sajam)

Bik po imenu **Kokan** najveće je živo grlo stoke izloženo na 84. Međunarodnom poljoprivrednom sajmu i pravi je ukras štale Novosadskog sajma, u kojoj je privremeni smeštaj našlo stotinak najkvalitetnijih krava i bikova. Kokanov vlasnik je **Nenad Nikolić** iz sela Batinac kod Čuprije, koji za svog gorostasa, od cirka dve tone, kaže da je "izuzetno miroljubiva i umiljata životinja".

to potvrđuje i činjenica da je Nenadov dvanaestogodišnji sin zaplakao kada je saznao da je Kokan prijavljen za aukcijsku prodaju

stoke, jer je zavoleo tog dobroćudnog bika.

– U poslednje tri godine Kokan služi samo za izložbu. Mogao bi da se koristi i za veštačku oplodnju, ali nema zainteresovanih za kupovinu semena, pa ga i ne koristimo u te svrhe – navodi Nikolić, dodajući da je početna prodajna cena na aukciji stoke za najvećeg bika iz njegove štale 4.500 evra.

Kokan, po rečima njegovog vlasnika, dnevno pojede oko 15 kilograma koncentrata i silaže po želji.



Petar Samardžić, direktor Agencije za ruralni razvoj Grada Sremska Mitrovica

buski prevoz za stotinak poljoprivrednika, iz petnaestak sela sa teritorije Grada Sremska Mitrovica.

– Izabrali smo nedelju 14. maj, kada je neradni dan, i kada poljoprivrednici imaju najmanje posla na svojim imanjima. S obzirom na izuzetno veliko interesovanje mitrovačkih poljoprivrednika, obezbedili smo i dodatnih sto ulaznica i dodatni prevoz, tako da ćemo Sajam posetiti i još jedan dan do petka, 19-tog, kada je zatvaranje. Sa zadovoljstvom mogu da kažem da su komentari poljoprivrednika pozitivni i da im je poseta Sajmu najviše značila što su mogli da vide i nabave opremu i mehanizaciju po povoljnim sajamskim cenama, a potom i konkurisu za povrat dela sredstava kod Pokrajinskog sekretarijata ili kod Ministarstva za poljoprivredu. Danas sajmovi nisu samo mesto gde nešto može da se kupi ili proda, sajmovi su berze informacija gde može da se stupi u kontakt sa različitim subjektima iz oblasti agrara i ruralnog razvoja, tako da smo i mi kao



Agencija za ruralni razvoj iskoristili priliku da anketiramo izlagače i proverimo zainteresovanost za učešće na poljoprivrednom sajmu koji planiramo da na jesen organizujemo u našem gradu, na mitrovačkom hipodromu – rekao je **Petar Samardžić**, direktor Agencije za ruralni razvoj Grada Sremska Mitrovica.

Posetioci 84. Međunarodnog poljoprivrednog sajma su u prilici da premijerno na štandu "Almex" vide kombajn za šećernu repu Terra Dos T4. Taj kombajn postavio je nove standarde u radu s obzirom na odlične rezultate u dosadašnjem radu, a cena mu je 700.000 evra+PDV.

Zahvaljujući jedinstvenom sistemu Lift Holmer garantuje najbolje rezultate u vađenju šećerne repe. Zahvaljujući maloj masi konstrukcije u radu je obezbeđeno očuvanje zemljišta usled smanjenog pritiska na podlogu. Terra Dos T4 izdvaja se i po tome što ima tri osovine. Novi koncept šasije sa integrisanim senzorom nagiba obezbeđuje stabilnost u svim situacijama, a inteligentni sistem Holmer EcoPower doprinosi najboljim performansama uz smanjenu potrošnju goriva.

Pogon na Terra Dos T4 obezbeđuje Mercedes Benz šestocilindrični motor koji ima maksimalno 625 KS. Motor karakteriše visok obrtni moment koji dostiže na malom broju obrtaja što utiče kako na smanjenu potrošnju goriva tako i na smanjenu buku u kabini što ergonomski standard podiže na viši nivo. Potrošnja goriva ovog kombajna u veoma zahtevnoj energetskej operaciji je oko 30 litara po hektaru.

Bunker za slatki koren je zapremine 30 tona a njegovo pražnjenje se postiže preko elevatora za samo 55 sekundi.

Sanja Mihajlović

Najveći ovan na Sajmu



Ovan Mića težak 167 kilograma (foto Novosadski sajam)

Ponos ovčarske farme **Gorana Čolića** iz Bogatića, kod Šapca, ovan **Mića**, sa svojih 167 kilograma najteži je ovan na ovogodišnjem Sajmu. Čolić je rekao da je ove godine prvi put na Novosadskom sajmu sprovedeno i ocenjivanje za priplodni podmaldak i da je Mića proglašen šampionom Novosadskog sajma u rasi virten-

berg. On kaže da je Mića star 16 meseci i da dnevno pojede „onoliko koliko želi i koliko mu se prohte“. O prodaji svog miljenika Čolić ni ne razmišlja, naglasivši da je već nekoliko puta odbijao izuzetno primamljive novčane ponude. Mića je priplodni ovan i, kako reče njegov vlasnik, maksimalno kvalitetno obavlja svoj posao.



Sremci u poseti Sajmu

Dobar rasad za dobru trpezu

Kod ove proizvodnje je najvažnije da rasad bude zdrav. Od zdravog rasada sve zavisi. Dovoljan je jedan stres na paradajzu ili paprici i da se to u velikoj meri odrazi na količinu ploda koji treba da se dobije



Nemanja i Vuk na svom zadatku



Jedna od rasade paradajza

Dragan Tomić (35) iz Rume, nije mogao ni da na sluti da će se baviti poljoprivrednom proizvodnjom. Nakon završne srednje tehničke škole, život ga je odveo na potpuno drugu stranu. Radio je najpre godinama kao konobar, a danas je zaposlen na jednoj benzinskoj pumpi. Ipak, slučaj je hteo da se uz sve to, Dragan već deset godina uspešno bavi i proizvodnjom rasada. Trenutno se u njegovim u plastenicima površine 1.000 kvadratnih metara, nalazi 40.000 struka paprike, 30.000 struka paradajza, 4.000 krastavca, oko 4.000 rasade celera.

- Ovom proizvodnjom se u poslednjih 5 godina bavim ozbiljnije i intenzivnije. Sve je počelo na inicijativu roditelja moje supruge. Plac koji posedujem je površine 13 ari i oni su nam predložili da pokušamo sa jednim plastenikom rasada paprike. Tako je i krenulo, da bi se iz godine u godinu broj plastenika uvećavao i sada imamo 13 plastenika. Pored plastenika u našem dvorištu, podigao sam plastenike i u dve komšijske bašte, tako da je ukupna površina pod plastenicima, 10 ari. Na početku nam je bilo jako teško, jer je sve što je vezano za ovaj posao, meni bilo nepoznato. Malo je bilo onih koji su želeli da nam nešto oko ove proizvodnje kažu i otkriju, pa sam se posvetio stručnoj literaturi. Potpuno sam se predao izučavanju i učenju o svemu što se odnosi na ovu proizvodnju i brojni časopisi i knjige koje se na ovu oblast odnose, čine danas moju pravu, veliku kućnu biblioteku, govori Dragan.

Od ove godine svoju rasadu više ne prodaje na pijaci. Kupci znaju za

njea i za kvalitet rasade koju proizvodi, pa jednostavno dolaze sami na kućnu adresu.

- Svake godine povećavamo proizvodnju i ubacujemo nove sorte. Radim 11 sorti paradajza, od domaćih do hibridnih sorti, 7 vrsta paprike, 2 vrste krastavaca. Sve najpre odradim za sebe da bih video kakvog je kvaliteta i tek tada se odlučujem na prodaju zainteresovanim kupcima. Uvek dajem i savete o tome kakav je struk, kako da se vodi i sl. Ljudi mahom traže neke stare sorte koje su već prevaziđene, ali kada probaju ono što proizvodim, sve se menja. Bilo je i onih kupaca koji su pri prvom dolasku imali dosta nepoverenja, ali su se brzo uverili u kvalitet koji nudimo i vraćaju nam se stalno. Stekli smo poverenje kod ljudi i to je najvažnije. Samo dobra rasada i kvalitet, zadobijaju i drže kupca.

Najbolji marketing, govori Dragan, bile su preporuke koje su njihovim kupci prenosili i širili prema svojim prijateljima, poznanicima. Ističe da su vodili računa i o tome da formiraju cene koje bi bile svima pristupačne. Većina kupaca koji dolaze kod porodice Tomić, su ljudi starosti od 50 godina pa naviše. Bude i mlađih, ali stariji svet prevladava.

- Važno mi je da kupac od moje rasade može da dobije i količinu i zdrav, kvalitetan rod. Tu ne sme biti prevare. Može jednom, ali se tada svaka priča završava. Kod ove proizvodnje je najvažnije da rasad bude zdrav. Od zdravog rasada sve zavisi. Dovoljan je jedan stres na paradajzu ili paprici i da se to u velikoj meri odrazi na količinu ploda koji treba da se dobije. Kupcu mora da se preda kom-

pletno zaštićen, odraden rasad, a na njemu je dalje da radi, da ga prihrani. Važno je, jer proizvodnja počinje u januaru, nekada i pre, učiniti sve da rasad ne doživi stres, da se sačuva od mraza i da se okali, kako bi bio spreman na spoljne uslove kada izađe iz plastenika.

Tomići su poput drugih proizvođača, bili primorani da tokom zime i ledenog talasa, maksimalno zaštite svoje rasade i da zagrevaju plastenike. Uz standardno grejanje, koristili su i topove na butan, čak su se palile i sveće. Rasadu su štitili agrilom, duplim pa i troduplim folijama i uspeali su da rasadu sačuvaju od izmrzavanja. Da bi rasad bio zdrav, što je osnovni preduslov dobre proizvodnje, Dragan kaže da je neophodna primena hemijskih sredstava.

- Ljudi moraju znati da je npr. kod hibrida iz Holandije koje od nas uzimaju, samo seme već istretirano, zaštićeno. Nemoguća je dalja organska proizvodnja, jer taj hibrid zahteva da se izvede do kraja, da mu se pruži hrana kako bi se dobio prinos koji on može da ima. Hemijskim sredstvima mora da se reaguje protiv poleganja, truleži, plamenjače i drugih obolenja.

„Važno mi je da kupac od moje rasade može da dobije i količinu i zdrav, kvalitetan rod. Tu ne sme biti prevare. Može jednom, ali se tada svaka priča završava. Kod ove proizvodnje je najvažnije da rasad bude zdrav. Od zdravog rasada sve zavisi

U vreme rasade i njene prodaje, Tomićima radni dan počinje oko 6 ujutro i traje do 10 sati uveče. Angažovana je tada čitava porodica, počevši od majke **Dragice** (65), za koju Dragan kaže da je pravi pokretač i oslonac, pa preko supruge **Mirjane** (36), sinova **Nemanje** (13) i malenog **Vuka** (4).

- Bilo je u početku dosta muke, traženja, lutanja. Trudili smo se da budemo drugačiji, da uvodimo nove sorte i da stalno podižemo kvalitet. Ono što nikada nismo, niti ćemo ikada raditi, jeste da vadimo seme iz paradajza pa da ga ponovo sadimo. Ja čak imam sačuvane sve prazne kesice od pre 5 godina iz kojih sam sejoao. U ovom trenutku, pošto je reč o velikim količinama, proizvodnja je prilično skupa. Hibridna semena puno koštaju, pa tako npr. za 1.000 semenki treba izdvojiti i preko 100 evra. Radimo sve u supstratu u koje najpre sejemo, a zatim sledi pikiranje ili u zemlju ili u čaše. Jedna bala izađe 2.900 dinara, a mi potrošimo po 40 bala. Gde je još grejanje, zalivanje... Ipak, ovaj posao je isplativ. Mi smo eto uspeali da od jednog plastenika sa kojim smo krenuli, napravimo sve ovo i da danas imamo 13 plastenika. Vodili smo računa o novcu i svaki dinar smo ulagali dalje u nove plastenike i proizvodnju. Zato kupci danas, pored Rume, dolaze kod nas i iz mnogih okolnih sela, iz Indije, pa čak ima i naših ljudi koji žive u inostranstvu.

Mirjana i Dragan govore da je, kada su počeli da se bave proizvodnjom rasade, konkurencija bila mnogo veća. Većinom su se proizvodnjom bavili stariji ljudi, koji su vremenom prekinuli sa ovim poslom. Mladi ne pokazuju neko

preterano interesovanje i Tomići kažu da su oni porodica koja je u Rumi, trenutno, najveći proizvođač rasada. Usled velike tražnje i dostignutog kvaliteta, planiraju da podignu još plastenika i dalje prošire proizvodnju.

- To nam jeste plan, ali nikada ne znate šta će biti. Ove godine je karton salate bio 1.000 dinara, a niko kada ne može sa sigurnošću da tvrdi kolika će cena biti naredne godine. To diktira tržište. Problem je uvoz iz Albanije, Makedonije, jer baš tada kada na prodaju dospeva naša roba, tržište preplavi roba iz uvoza koja obara cenu. Prošle godine su proizvođači u Leskovcu zbog takve situacije, bili primorani da prodaju paradajz po ceni od 7-8 dinara. Kada bi država bar smanjila taj uvoz, siguran sam da bi se broj domaćih proizvođača duplirao. Slažem se da treba voditi računa o kupovnoj moći naših građana, ali moraju biti na neki način zaštićeni i proizvođači. Kada je reč o trenutnim cenama mog rasada, cena paradajza iz čaše je 35 dinara, a onaj iz zemlje košta 25 dinara. Cena paprike se kreće od 10 do 25 dinara, krastavac je 40, a celer košta 10 dinara. Gledam da cene budu svima pristupačne.

I dok obilazimo plastenike, Dragan i Mirjana kažu da uprkos svemu neće odustati od ove proizvodnje. Odavno su ovaj posao i zavoleli, a svesni su da je u hrani budućnost. Očekuju samo da državi obezbedi potrebne uslove, subvencije, smanji papirologiju, ubrza administrativni put pri konkurisanju za određene kreditne linije i uvereni su da bi se tada ovim poslom bavilo mnogo više mladih ljudi. Do tada, Tomići će i dalje svoju proizvodnju finansirati iz vlastitih sredstava i truditi se maksimalno da opravdaju poverenje koje su stekli kod svojih kupaca i da u budućnosti steknu nove.

M. Ninković



Dragan Tomić

Izvoz dobar, daleko od mogućnosti

Analiza spoljnotrgovinske razmene poljoprivrede i prehrambene industrije u 2016. godine pokazala rekordne vrednosti izvoza i suficita koji iznosi 1,6 milijardi dolara

Izvoz agrarnih proizvoda u 2016. godini vredan 3,2 milijarde dolara najveći je u ekonomskoj istoriji Srbije, imajući u vidu to da je, dok je bila u Jugoslaviji, izvozila poljoprivredne robe za milijardu dolara, a i devedesetih godina prošlog veka taj obim bio je manji nego 2016. godine. Ipak, to je daleko od mogućnosti srpske poljoprivrede jer bi, procenjuje **Žarko Galetin**, direktor sektora poljoprivrede u Privrednoj komori Srbije, naša zemlja mogla da izvozi i za deset milijardi dolara. Dobro je što imamo suficit u izvozu, ali mi izvozimo sirovine za proizvodnju hrane a trebalo bi proizvode iz viših faza prerade. Primera radi, Holandija ima površina kao Vojvodina (oko 1,7 miliona hektara obradivih njiva) ali sa njih izuvozi agrarnih proizvoda u vrednosti od 70 milijardi dolara.



Postali smo veliki uvoznik mehanizacije



Žarko Galetin

Dominiraju voće i povrće

U bilansu razmene poljoprivrede i prehrambene industrije Srbije s inostranstvom u 2016. godini ostvarena je vrednost izvoza od 3.209,3 miliona USD, što predstavlja rast od 11,9 odsto u odnosu na rezultate iz 2015. godine, sa učešćem u ukupnom robnom izvozu od 21,6 odsto. Istovremeno, vrednost uvoza u visini od 1.409,8 miliona dolara je za 10,7 odsto manja od ostvarenog u 2015. godini, sa učešćem u ukupnom robnom uvozu od 7,3 odsto. Suficit u spoljnotrgovinskoj razmeni poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u 2016. godini, ima rast od 39,7 odsto i iznosi 1.799,5 miliona dolara, a stopa pokrivenosti uvoza izvozom je 178,3 odsto.

Posmatrano po odsecima SMTK, u izvozu dominiraju robne grupe: voće i povrće, sa ostvarenim izvozom u vrednosti od 806,4 miliona dolara, i sa učešćem od 5,4 odsto u ukupnom robnom izvozu i žita i proizvodi na bazi žita, u vrednosti od 699,9 miliona dolara, sa učešćem od 4,7 odsto u ukupnom robnom izvozu i ostvarenim suficitom od 616,2 miliona dolara. Po ostvarenoj vrednosti u uvozu najzastupljeniji su odseci: voće i povrće sa vrednošću uvoza od 297,9 miliona dolara, sa učešćem u ukupnom uvozu od 1,5 odsto i sa suficitom u razmeni od 508,6 miliona dolara, kao i kafa, čaj, kakao i začini u vrednosti od 191,1 miliona dolara, sa učešćem u ukupnom uvozu od jedan odsto.

Da bi se potencijali i prirodno bogatstvo kojim Srbija raspolaže iskristili u potpunosti, neophodno je izmeniti setvenu strukturu. Realno bi bi

lo da Srbija već za desetak godina izvozi najmanje po milion tona pšenice svake godine, tri miliona tona kukuruza, 250.000 tona šećera i 100.000 tona ulja, navodi Galetin. On navodi da bi Srbija mogla da izvozi i voća i povrća u vrednosti od oko 400 miliona dolara godišnje, žive stoke i mesa za 250 miliona dolara, vina iu žestokih pića za 50 miliona dolara i duvana u vrednosti od oko 20 miliona dolara. Naglašavajući da Srbija ima ukupno 5,1 miliona hektara poljoprivrednog zemljišta, on je precizirao da se obradive površine oko 4,2 miliona hektara, a od čega se čak 95 odsto, ili četiri miliona hektara, nalazi u vlasništvu privatnika, a 225.000 hektara ili pet odsto u vlasništvu poljoprivrednih preduzeća. Navodnjavamo samo 40.000 hektara poseda i korstimo tek oko 600.000 tona mineralnih đubriava, kaže Galetin.

Dakle, da bi se proizvodila hrana prema željenim projekcijama, potrebno je da se nova proizvodnja revitalizuje i prilagodi potrebama malih i srednjih gazdinstava veličine poseda od 50 hektara.

Od izvoznika postali uvoznici mehanizacije

Inače, karakteristično za Srbiju je da je ona od izvoznika poljoprivredne mehanizacije postala njen uvoznik, jer se pre tri godine ostvario u ovoj delatnosti deficit od 123,38 miliona dolara. On se svake godine povećava. Tada je ukupna spoljnotrgovinska razmena u ovoj obalsti bila 208,6 miliona dolara, od čega je izvoz iznosio 42,6, a uvoz 167 miliona dolara. Da bi se povećala proizvodnja hrane u zemlji, a to znači da se obezbedi doma-

ća sigurnost i izvoz, trebalo je da se novac umesto u uvoz mašina usmeri u domaću industriju koju je trebalo revitalizovati i ukupniti. Međutim, mi to nismo uradili već smo je ugasili. Pošto više od polovien stanovništva živi na selu, i imaju mala gazdinstva, u čijem su posedu parcele prosečne veličine 4,5 hektara po poslednjem popisu (ali su one objektivno znatno manje) proizvodnju mašina ako je budmeo imali u zemlji treba prilagoditi njihovim potrebama.

Najznačajniji proizvodi agrarnog porekla u izvozu, tokom 2016. godine su: kukuruz merkantilni u vrednosti od 346 miliona dolara, cigarete od duvana u vrednosti od 277 miliona dolara, malina smrznuta u vrednosti od 248 miliona dolara, pšenica merkantilna u vrednosti od 134 miliona dolara, jabuke sveže u vrednosti od 127 miliona dolara i šećer od šećerne repe rafinirani u vrednosti od 125 miliona dolara.

Na uvoznju strani, među agrarnim proizvodima, dominira tradicionalno grupa "nekonkurentnih" proizvoda - sirova kafa u vrednosti od 65 miliona dolara, banane sveže ostale u vred-

nosti od 41 milion dolara i pomorandže sveže u vrednosti od 24 miliona dolara. Od ostalih značajnijih proizvoda u uvozu potrebno je istaći: duvan za cigarete ižiljeni u vrednosti od 87 miliona dolara, proizvodi za ishranu ostali u vrednosti od 68 miliona dolara, cigarete od duvana u vrednosti od 43 miliona USD, ekstrakti kafe u vrednosti od 32 miliona dolara, meso svinjsko zamrznuto u vrednosti od 31 miliona dolara, svinjsko meso zamrznuto ostalo u vrednosti od 31 miliona dolara i prerađeni duvan, ekstrakti od duvana u vrednosti od 34 miliona dolara.

Poljoprivreda Srbije nije imala koncept izvoznog orijentisanog sektora privrede ni u bivšoj SFRJ. Preko 50 odsto svoje proizvodnje plasirala je na tržišta bivših republika. Spoljnotrgovinsku razmenu poljoprivredno-prehrambenih proizvoda Srbije u periodu pre ulaska u tranzicioni proces karakteriše prosečno ostvarena vrednost izvoza u visini od oko 400 miliona dolara, sa dostignutim udelom u izvozu privrede do 25 odsto, prosečno ostvarena vrednost uvoza od 460 miliona dolara, sa udelom od oko 10 odsto u ukupnom robnom uvozu privrede. Realizovane rezultate spoljnotrgovinske razmene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda, u pomenutom periodu, karakteriše i deficit od 60 miliona dolara, sa stopom pokrivenosti uvoza izvozom od 87 odsto.

Popravlja se bilans razmene

U tranzicionom periodu, permanentnim rastom izvoza i pored veoma stabilnog uvoza, bilans razmene se sistematski popravlja, da bi u 2016. godini ostvarila najveću, rekordnu vrednost izvoza i suficita. Rast izvoza je dobio na dinamici u poslednjem kvartalu 2016. godine kada je postalo izvesno da domaća poljoprivreda raspolaže proizvodnjom od 8%), uz posebno stimulative efekte rasta cena na svetskom tržištu. značajnim robnim fondovima namenjenim izvozu (posle procene rasta

Od 2001. godine Srbija ima pozitivan spoljnotrgovinski saldo u razmeni sa EU. Suficit u razmeni ima tendenciju rasta iz godine u godinu, tako da je sa 170 miliona dolara iz 2001. godine, povećan na 1.505 miliona dolara u 2014. godini. U strukturi izvoza poljoprivrede Srbije, EU je poslednjih godina zastupljena sa 47-51 odsto, dok je u strukturi uvoza učešće EU u rasponu između 40-60 odsto. U 2016 godine na tržištima članica EU izvoz je izneo 1.454 miliona dolara, uvoz 846 miliona do-

Najveći partneri

Najznačajniji partneri poljoprivrede i prehrambene industrije Srbije su pored zemalja EU i zemalja zapadnog Balkana (CEFTA) potpisnice multilateralnog sporazuma o slobodnoj trgovini kao i tržište Ruske Federacije sa kojom Srbija ima bilateralni sporazum o liberalizaciji trgovine. Pomenuta tržišta, u periodu januar-novembar 2016. godine, imaju udeo u ukupnoj srpskoj spoljnotrgovinskoj razmeni hrane od 89%, od čega u ukupnom izvozu njihovo učešće je 97%, a u ukupnom uvozu njihovo učešće iznosi 72%.

lara, uz pozitivan saldo u visini od 608 miliona dolara. Struktura izvoza poljoprivredno-prehrambenih proizvoda Srbije prikazana po regionalnim ekonomskim integracijama

Bilans razmene poljoprivrede i prehrambene industrije Srbije sa zemljama CEFTA u 2016. godini pokazuje da je ostvaren izvoz u vrednosti od 1.252 miliona dolara, sa učešćem u ukupnom robnom izvozu poljoprivrede od 39 odsto. Istovremeno, vrednost uvoza u visini od 126 miliona dolara ima učešće u ukupnom uvozu poljoprivrede od devet odsto. Suficit u spoljnotrgovinskoj razmeni poljoprivredno-prehrambenih proizvoda u 2016. godini je izneo 1.126 miliona USD.

Postojeći Sporazum o slobodnoj trgovini sa Ruskom Federacijom, Srbija ne koristi dovoljno i adekvatno s obzirom na značajne oscilacije u svojoj poljoprivrednoj proizvodnji, kao i kapacitete sa kojima raspolaže u prerađivačkoj industriji. Prema dosadašnjim ostvarenim rezultatima u spoljnotrgovinskoj razmeni, saradnja se može okvalifikovati kao nedovoljno iskorišćenom prilikom poljoprivrede Srbije da povećati i dinamizira svoj izvoz i poboljša svoju ukupnu efikasnost u poslovanju agrara. U 2016. godini ostvarena je vrednost ukupne razmene poljoprivredno-prehrambenih proizvoda između Srbije i Ruske Federacije u visini od 334 miliona dolara. Ostvarena je vrednost izvoza od 321 milion dolara (ima udeo u ukupnom izvozu agrara skromnih 10 odsto); uvoz u visini od 42 miliona dolara (sa udelom u ukupnom uvozu agrara od tri odsto, i sa suficitom od 279 miliona dolara.

B. Gulan



Merkantilni kukuruz među najznačajnijim izvoznim proizvodima

AGRARNE REFORME JUČE, DANAS I SUTRA (2)

Konfiskacija imovine zbog neizvršenja obaveze

Piše: **Branislav Gulan**

Zakonom o suzbijanju nedopuštene trgovine, nedopuštene spekulacije i privredne sabotaže ("Službeni list FNRJ", broj 26/45, 32/45, 56/46,) određena su dela privredne sabotaže i kazne za izvršenje istih. Neizvršavanje obaveza u otkupu poljoprivrednih proizvoda smatrano je krivičnim delom privredne sabotaže za koje su izricane kazne lišenja slobode najmanje šest meseci, a u težim slučajevima lišenje slobode s prinudnim radom najmanje godinu dana, sa delimičnom ili potpunom konfiskacijom imovine i vremenskom ili trajnom zabranom bavljenja određenom delatnošću ili zanatom.

Krivičnim zakonikom ("Službeni list FNRJ" broj 13/51) i dalje se kao krivična dela propisuju neizvršavanje obaveznih isporuka poljoprivrednih proizvoda. Zakonom o amnestiji ("Službeni list FNRJ" broj 15/53) oslobođeni su daljeg izdržavanja kazne odnosno neizvršene kazne nisu izvršavane prema licima koja su do dana stupanja navedenog Zakona osuđena za krivično delo neizvršavanja obaveznih isporuka poljoprivrednih proizvoda osim prema licima koja su osuđena za navedena krivična dela na kaznu strogog zatvora u trajanju više od pet godina i za krivično delo štetočinstvo u poljoprivredi.

Prema izveštaju Sekretarijata za pravosuđe i upravu AP Vojvodine upućenom Državnom sekretarijatu za pravosuđe i upravu NR Srbije (na zahtev Državnog sekretarijata od 9. maja 1953. godine) o konfiskovanom zemljištu i imovini između 1946-1953. godine, u Vojvodini je konfiskovano 36.689 katastarskih jutara oranica, 967 k.j. livada i pašnjaka, 126 k.j. voćnjaka i vinograda, 25 k.j. šuma i 3.286 k.j. ostalog zemljišta. Prema tome, u periodu od 1946-1953. godine konfiskovano je u Vojvodini cca. 21.500 hektara obradivog zemljišta.

Druga agrarna reforma

Sledeća agropolitika mera koja je znatno uticala na povećanje zemljišta društvenog sektora, doneta je osam godina po završetku agrarne reforme. To je Zakon o poljoprivrednom zemljišnom fondu opštenarodne imovine i dodeljivanju zemlje poljoprivrednim organizacijama („Službeni list

FNRJ", broj 22/53) iz 1953. godine, kojim je ograničen individualni posed obradivog poljoprivrednog zemljišta na 10 hektara po domaćinstvu. Sposstvenici čije je zemljište na osnovu ovog zakona postalo opštenarodna imovina imali su pravo na naknadu za to zemljište. Naknada se isplaćivala u roku od 20 godina bez kamate. Sprovedenjem ovog zakona od individualnih gazdinstava na području Vojvodine otkupljeno je 101.700 hektara.

Ovako otkupljeno zemljište dodeljivano je poljoprivrednim organizacijama na trajno korišćenje. Pod poljoprivrednim organizacijama smatrane su zemljoradničke zadruge, poljoprivredna dobra i druge poljoprivredne organizacije i ustanove koje se bave poljoprivrednom delatnošću. Zakon o poljoprivrednom zemljišnom fondu vezan je za karakterističnu fazu razvoja jugoslovenske poljoprivrede, koja se ogleda u posebnoj situaciji do koje je došlo po završetku agrarne reforme u pogledu poseadne strukture, a i zbog reorganizacije seljačkih radnih zadruga. Naime, po okončanju Prve agrarne reforme na posed do 10 hektara otpadalo je 90,6 odsto svih seljačkih gazdinstava, dok su posedi preko 10 hektara predstavljali samo 9,4 odsto (podaci za Jugoslaviju). Dakle, samo manji broj seljačkih gazdinstava došao je pod udar Zakona o poljoprivrednom zemljišnom fondu. Nadalje, Uredbom o imovinskim odnosima i reorganizaciji seljačkih radnih zadruga, koja je doneta neposredno pre Zakona o poljoprivrednom zemljišnom fondu (Uredba je doneta aprila 1953. godine, a Zakon maja iste godine), omogućeno je članovima radnih zadruga da napuste organizaciju i pre isteka roka od tri godine, koji je bio predviđen zadružnim pravilima. Veliki deo, pre svega, imućnijih seljaka, istupio je iz zadružnog članstva. Da je do tog istupanja došlo pod uslovima dotadašnjeg maksimuma (20 hektara), seljačke radne zadruge, a u njima brojni bezzemljaši i sitni seljaci, ostali bi sa vrlo malo zemlje. Na taj način, preostali zadrugama je omogućeno da nastave rad na novim osnovama. To je ustvari i bio smisao donošenja nove agrarne reforme.

Kada je kredit za kupovinu zemljišta davan pod najpovoljnijim uslovima.

Geneza nastanka društvene - državne svojine

Ako se ima u vidu geneza nastanka i stalnog povećanja površina obradivog poljoprivrednog zemljišta u društvenoj svojini, mogu se razlikovati četiri glavne osnove i nekoliko podosnova:

1. Državna (društvena) svojina nastala 1945. godine. Sprovedenjem Zakona o konfiskaciji imovine narodnih neprijatelja i Zakona o agrarnoj reformi i kolonizaciji. Državna svojina konstituisana na 240.000 hektara obradivih površina.
2. Poljoprivredno zemljište preneto u društvenu svojinu konfiskacijom u periodu od 1947-1953. godine po propisima o obavezama otkupa poljoprivrednih proizvoda. U društvenu svojinu preneto je oko 21.500 hektara;
3. Po Zakonu o poljoprivrednom zemljišnom fondu iz 1953. godine otkupljeno je i dodeljeno poljoprivrednim organizacijama 101.700 hektara obradivog poljoprivrednog zemljišta;
4. Od 1954. godine povećanje obradivog poljoprivrednog zemljišta obavljano je uglavnom kupovinom od privatnog sektora ili osvajanjem novih površina, zahvatanjem viškova zemljišta u postupku komasacije, otkrivanjem uzurpacije i prihvatanjem napuštenog ili darivanog zemljišta. U periodu 1957-1975. godine fond obradivog zemljišta društvenih gazdinstava povećan je putem kupovine za 229.147 hektara, osvajanjem novih površina za 31.787 hektara i pripajanjem uzurpiranih površina za 19.298 hektara. U periodu 1976-1981. god. društveni sektor je uvećan kupovinom zemljišta za novih 35.000 hektara. Najintenzivnija kupovina je bila u periodu 1959-1964. godine, upravo kada je zapošljavanje zemljoradnika van poljoprivrede bilo veoma dinamično, ali

Kupovina zemlje

Dalje povećanje površina društvenog sektora nije više išlo zakonskim zahvatima, već kao posledica društveno-ekonomskih promena na selu. Ono je obavljano: kupovinom od individualnih ponuđača, privođenjem zemljišta kulturi (osvajanjem novih površina), zahvatanjem viškova zemljišta prilikom sprovođenja komasacije, otkrivanjem uzurpiranog zemljišta i prihvatanjem napuštenog ili darivanog zemljišta. U periodu 1957-1975. godine fond obradivog zemljišta društvenih gazdinstava povećan je putem kupovine za 229.147 hektara, osvajanjem novih površina za 31.787 hektara i pripajanjem uzurpiranih površina za 19.298 hektara. U periodu 1976-1981. god. društveni sektor je uvećan kupovinom zemljišta za novih 35.000 hektara. Najintenzivnija kupovina je bila u periodu 1959-1964. godine, upravo kada je zapošljavanje zemljoradnika van poljoprivrede bilo veoma dinamično, ali

Efekte agrarne reforme u SHS

Krajnji efekti agrarne reforme zbir su povoljnih i nepovoljnih rezultata: povoljno je što je uništen feudalni sistem u cijeloj zemlji i što je značajan broj seljaka dobio zemlju, a nepovoljan što je najveći broj njih dobio malo zemlje pa nije rešen problem agrarne prenaseljenosti. Ukupno je razdijeljeno 1.500.000 hektara na 18.759 dobrovoljačkih porodica, 6.788 kolonista i 186.000 lokalnih interesenata.



kada je kredit za kupovinu zemljišta davan pod najpovoljnijim uslovima.

Geneza nastanka društvene - državne svojine

Ako se ima u vidu geneza nastanka i stalnog povećanja površina obradivog poljoprivrednog zemljišta u društvenoj svojini, mogu se razlikovati četiri glavne osnove i nekoliko podosnova:

1. Državna (društvena) svojina nastala 1945. godine. Sprovedenjem Zakona o konfiskaciji imovine narodnih neprijatelja i Zakona o agrarnoj reformi i kolonizaciji. Državna svojina konstituisana na 240.000 hektara obradivih površina.

2. Poljoprivredno zemljište preneto u društvenu svojinu konfiskacijom u periodu od 1947-1953. godine po propisima o obavezama otkupa poljoprivrednih proizvoda. U društvenu svojinu preneto je oko 21.500 hektara;

3. Po Zakonu o poljoprivrednom zemljišnom fondu iz 1953. godine otkupljeno je i dodeljeno poljoprivrednim organizacijama 101.700 hektara obradivog poljoprivrednog zemljišta;

4. Od 1954. godine povećanje obradivog poljoprivrednog zemljišta obavljano je uglavnom kupovinom od privatnog sektora ili osvajanjem novih površina, zahvatanjem viškova zemljišta u postupku komasacije, otkrivanjem uzurpacije i prihvatanjem napuštenog ili darivanog zemljišta. Na taj način društvena svojina je povećana za oko 300.000 hektara;

Nova agrarna reforma koja treba da se sprovede u savremenim društveno-ekonomskim odnosima, treba da ispravi nepravde iz prošlosti odnosno prošlih agrarnih reformi. Da bi



bila pravedna treba da ima obrnuti pravac i smisao nego dosadašnje reforme. To znači ne podružljavanje već jačanje privatnog sektora, privatne inicijative jačanje porodičnog gazdinstva. Ishodište kod toga treba da bude upravo geneza nastanka društvene odnosno državne zemlje.

Usvajanjem Zakona o načinu i uslovima priznavanja prava i vraćanju zemljišta koje je prešlo u društvenu svojinu po osnovu poljoprivrednog zemljišnog fonda i konfiskacijom zbog neizvršenih obaveza iz obaveznog otkupa poljoprivrednih proizvoda ("Službeni glasnik RS", broj 18/91) stvorene su mogućnosti da se ranijim sopstvenicima i njihovim naslednicima vrati zemljište oduzeto 1953. godine sprovođenjem Zakona o poljoprivrednom zemljišnom fondu, kao i zemljište konfiskovano od 1947-1953. god. po propisima o obaveznom otkupu. Kada je prethodna politička struktura imala smelosti da vrati zemlju bivšim vlasnicima, i to u nevrete, odnosno u vreme najvećih iskušenja za srpski narod-društvenih, ekonomskih, pre svega etičkih i moralnih, postavlja se pitanje zašto se sa restitucijom zemljišta i restitucijom čitave nacionalizovane imovine ne nastavi. Inicijativa da se vrati konfiskovana zemlja je potekla od seljaka iz Bačkog Petrovca, koji su 1991. godine prvi demonstrativno posetili pokrajinskog ministra za poljoprivredu i tražili da im se njihova zemlja bezuslovno vrati. Bili su prijatno iznenađeni kada im je rečeno da su u pravu i da će im se zemlja vratiti. To je i urađeno.

Novi vetrovi po salašima

Po vojvođanskim salašima počeli su da duvaju novi vetrovi. Potpuno je već sazrelo ubedjenje da se mora vratiti i zemljište oduzeto po ostalim osnovama, pri čemu treba poštovati genezu nastanka te društvene odnosno državne svojine što će biti preduslov pravednosti, bezbednosti i mira u zemlji. U Vojvodini bi trebalo da se vrati čak 240.000 hektara obradivih površina zemljišta koje su nacionalizovane u Prvoj agrarnoj reformi-veleposednicima, vrednim seljacima, verskim zajednicama. Da bi se ovo zemljište zaštitilo od spekulacija, arčenja, mešetarenja nelegalnog i sumnjivog kapitala i nelojalne trgovine, ova zemlja je 1992. godine na osnovu inicijative Republičkog ministara za poljoprivredu stavljena pod zaštitu države. Bilo je raznih predloga šta raditi sa tom zemljom. Ipak, bila je odluka, pre svega, zemlju treba odmah vratiti onim od kojih je uzeta. Ne samo zbog toga što je oteto proklete, već da se nastavi sa stvaranjem novog-pravednog ambijenta na selu. To će uostalom biti i osnovni uslov kod uključivanja zemlje Srbije u razne evropske i

druge integracije. Najpre restitucija pa tek onda licitacija o onome što će ostati. Naravno da se nemože vratiti imovina građanima stranih zemalja. Njihovo obeštećenje je rešeno dokumentima o ratnim reparacijama. To zemljište je bilo namenjeno prevashodno za sprovođenje unutrašnje kolonizacije. Upravo zbog toga koloniste i njihove potomke treba pitati i danas, šta raditi sa tom zemljom. Novija istorija nije bila imuna na vanredne, krizne događaje, razna ratna previranja, egzodus naroda. Sve to se može delimično ublažiti intervencijom iz fonda takozvane državne zemlje, kao što se mogu ublažiti i posledice raznih neuspešnih integracija i dezintegracija kod stvaranja agrokompleksa u našoj zemlji, priča Kišgeci. Tu su i razni tehnološki aspekti kod očuvanja velikih zemljišnih celina, velikih kompleksa, kao što je semenarska proizvodnja, primena nauke u praksi i savremena mehanizacija. Tu je i aspekt bezbednosti i sigurnosti snabdevanja prehrambenim proizvodima u vanrednim okolnostima. Svi ti argumenti treba da ostanu u drugom planu. Prioritet ostaje ipak imperativ - vratiti zemlju bivšim vlasnicima. Oni će najbolje znati šta sa tom zemljom raditi.

Agrarne reforme u budućnosti

Ako su agrarne reforme postojele vekovima, može se pretpostaviti da im nije došao kraj. Takve pretpostavke se mogu zasnivati na okolnostima da je dosadašnja privatizacija poljoprivrede Srbije odrađena vrlo stihijski, nestručno i da je protekla u duhu koncentracije i centralizacije velikih gazdinstava kod desetak vlasnika. Nije ispoštovala specifičnosti iz geneze nastanka društvene i državne svojine, te se izdešavalo da zemlju namenjenu kolonistima zauzimaju ponovo veleposednici na spornim licitacijama, a radnike - potomke tih kolonista ostavlja na imanju nezbrinute bez zaposlenja. Privatizacijom se nije poboljšala ni svojinska struktura u poljoprivredi. Prosečna veličina gazdinstva i dalje ostaje 3,5 hektara. Ta površina nemože da obezbedi ni rad, ni dohodak za egzistenciju malog poljoprivrednog domaćinstva. Mali agrarni budžet nije dovoljan da obezbedi adekvatnu socijalnu brigu o takvim, najčešće staračkim porodicama.

Istorija je majka mudrosti. Upravo mudrost je potrebna i danas da nebi ponavljali greške iz prošlosti. Iako je privatizacija velikih društvenih gazdinstava pri kraju, ostaje još kao korektivni faktor takozvano državno zemljište koje smo zaštitili u nameri da se isprave greške prošlosti ali i eventualne greške sadašnjosti.

(Nastaviće se)

Stanje ratarskih i voćarskih kultura



Na području Srbije usevi pšenice se nalaze u fazi od pojave lista zastavičara do početka cvetanja (39-61 BBCH).

U periodu cvetanja pšenice, u vlažnim uslovima, može doći do infekcije klasa gljivom koja prouzrokuje fuzariozu klasa, odnosno šturost klasa (*Fusarium graminearum*). Ovo je jedno od najdestruktivnijih oboljenja strnih žita. Bolest dovodi do smanjenja prinosa i kvaliteta zrna. Poseban značaj ove gljive je u njenoj sposobnosti da na obolelim zrnima sintetiše mikotoksine koji su veoma štetni po zdravlje ljudi i životinja.

U cilju sprečavanja infekcija i sinteze mikotoksina mere zaštite treba sprovesti na samom početku cvetanja, kada 5% klasova izbaci prašni-

ke nekim od sledećih fungicida:

- Prosaro 250-EC (tebukonazol + propikonazol) 0,75-1 l/ha
- Zamir 400 EW (prohloraz+tebukonazol) 0,75-1 l/ha
- Bumper P (prohloraz + propikonazol) 0,75 - 1 l/ha
- Cello (tebukonazol + protiokonazol + spiroksamin) 1,25 l/ha
- Osiris (epoksikonazol + metkonazol) 1,5 - 2,5 l/ha
- Antre plus (tebukonazol+tiofanat-metil) 1,5 l/ha
- Duett ultra (tiofant metil + epoksikonazol) 0,4-0,6 l/ha

Zaštita jabuke

Na području Srbije jabuke se nalaze u fazi razvoja plodova, plodovi



Vinova loza se nalazi u fazi od četiri lista razvijena do faze cvast jasno vidljiva

vi dostigli veličinu do 10 mm (71 BBCH).

Do kraja nedelje najavljeno je nestabilno vreme sa padavinama koje će dovesti do oslobađanja velikog broja askospora, kao i do stvaranja povoljnih uslova za infekciju od strane prouzrokovala čađave pegavosti lista i krastavosti plodova jabuke (*Venturia inaequalis*). Trenutno se nalazimo u veoma kritičnom periodu za zaštitu jabuke od ovog patogena.

U cilju zaštite lista i tek zametnutih plodova, preporučuje se primena kombinacije sledećih preparata:

- Delan 700 WG, Fiesta (ditianon) 700 g/ha
- + Pyrus 400 SC, Pehar (pirimetanil) 1 l/ha

U zasadima jabuka registruje se prisustvo simptoma pepelnice (*Podosphaera leucotricha*). Radi sprečavanja daljeg razvoja ovog patogena, preporučuje se primena sledećeg preparata:
Impact 25 SC (flutriafol) 0,02%.

Zaštita vinove loze

Na području Srbije, u zavisnosti od sortimenta i lokaliteta, vinova loza se nalazi u fazi od četiri lista razvijena do faze cvast jasno vidljiva (BBCH 14-53).

Na lastarima zaraženim sa crnom pegavosti vinove loze (*Phomopsis viticola*) registruje se prisustvo piknida iz kojih će u uslovima vlaženja doći do oslobađanja piknospora.

U zasadima gde su registrovani simptomi ovog patogena neophodno je izvršiti preventivni tretman

pred najavljene padavine nekim od sledećih fungicida:

- Folpan 50-WP (folpet) 0,2%
- Mankogal-80 (mankozeb) 0,2-0,25%

Uslovi su veoma povoljni za razvoj pepelnice vinove loze (*Uncinula necator*). Ovo je veoma značajno oboljenje u našim vinogorjima, te je neophodno primeniti neki od registrovanih fungicida:

- Kumulul DF, Kossan WG, Microthiol special dispers, Thiovit Jet 80 WG (sumpor) 0,4%

Zaštita ječma

Na području Srbije, u zavisnosti od roka setve i lokaliteta, usevi ječma se nalaze u fazi od pojave lista zastavičara do početka cvetanja



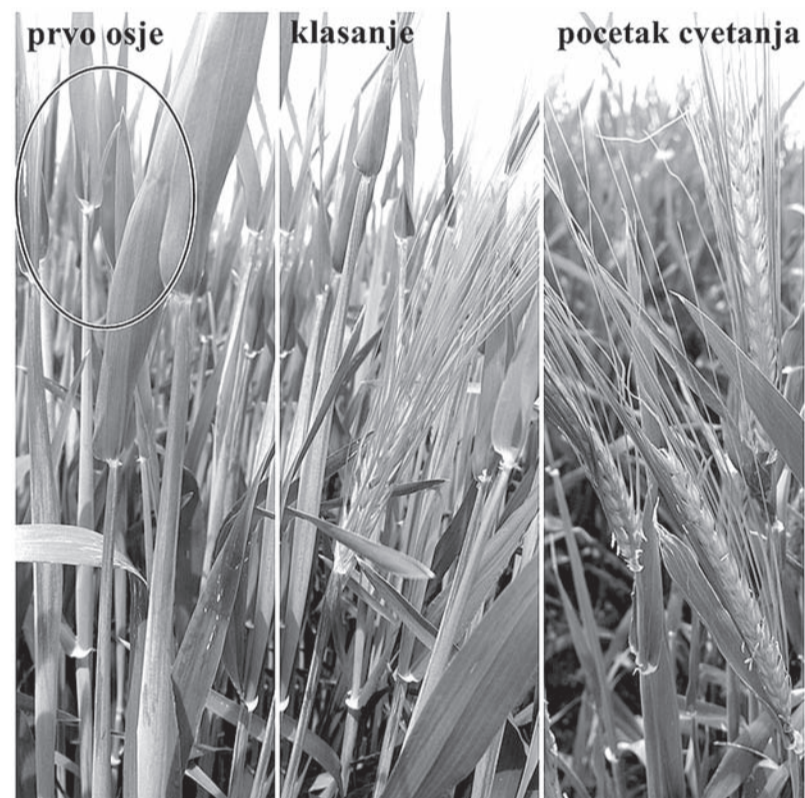
Simptomi crne pegavosti vinove loze

(39-61 BBCH).

Faza cvetanja ječma je veoma osetljiva faza na infekciju klasa gljivom koja prouzrokuje fuzariozu klasa, odnosno šturost klasa (*Fusarium graminearum*). Ovo je jedno od najdestruktivnijih oboljenja strnih žita. Infekcija se ostvaruje u uslovima padavina i visoke relativne vlažnosti vazduha. Bolest dovodi do smanjenja prinosa i kvaliteta zrna. Poseban značaj ovog patogena je u njegovoj sposobnosti da na obolelim zrnima sintetiše mikotoksine koji su veoma štetni po zdravlje ljudi i životinja.

S obzirom da se infekcija ovim patogenom ostvaruje preko prašnika neophodno je pratiti faze razvoja ječma. U cilju sprečavanja infekcija i sinteze mikotoksina mere zaštite treba sprovesti na samom početku cvetanja, kada 5% klasova izbaci prašnike nekim od sledećih fungicida:

- Prosaro 250-EC (tebukonazol + propikonazol) 0,75-1 l/ha
- Zamir 400 EW (prohloraz+tebukonazol) 0,75-1 l/ha
- Bumper P (prohloraz + propikonazol) 0,75 - 1 l/ha
- Cello (tebukonazol + protiokonazol + spiroksamin) 1,25 l/ha
- Osiris (epoksikonazol + metkonazol) 1,5 - 2,5 l/ha
- Antre plus (tebukonazol+tiofanat-metil) 1,5 l/ha
- Duett ultra (tiofant metil + epoksikonazol) 0,4-0,6 l/ha.



Faze razvoja ječma



Pšenice se nalaze u fazi od pojave lista zastavičara do početka cvetanja

BILJEM PROTIV KARCINOMA

Organi za disanje

Kad su u pitanju pluća, pored očiglednih simptoma i kao što su kašalj i začepljenost pluća, sluz se često taloži u alveolama, i tada disanje postaje otežano

Jedna od osnovnih vitalnih funkcija, neophodnih za održavanje života, jeste disanje. To se dešava automatski, bez učešća svesti.

Jedino se disanjem ćelije organizma snabdeavaju kiseonikom koji je neophodan za pretvaranje šećera i drugih sastojaka hrane u energiju.

Građa različitih delova sistema organa za disanje, nosa, guše, grkljana, dušnika i pluća takva je da obezbeđuje maksimalno dopremanje kiseonika iz vazduha u krvotok.

Osnovni organ za disanje su pluća. Vazduh udisanjem kroz nos i usta dospeva u pluća koja svojim krvotokom preuzimaju kiseonik, a otpuštaju ugljendioksid, koji je otpadni proizvod razmene materija u ćelijama.

Kiseonik se krvotokom prenosi u ostale delove tela, gde učestvuju u procesima ćelijskog disanja.

Pluća

Pluća su dvojni disajni organ, koji se zajedno sa srcem nalazi u grudnom košu. Ona su po obliku konična i podeljena u pet režnjeva. Tri se nalaze sa desne, a dva sa leve strane. U okviru ovih režnjeva, sa jedne strane su bronhije, a sa druge alveole, hiljade sićušnih mehura, koji se pune vazduhom.

Za vreme disanja kiseonik ulazi u pluća i odatle u krv. Površina alveola sadrži splet krvnih sudova koji ukupno prekrivaju oko 91,5 m². Krv puna kiseonikom odlazi u srce, koje ga pumpa kroz arterije u ćelije. U ćelijama tela kiseonik se spaja sa metabolizovanim šećerom

ili masnoćom, stvarajući energiju, a ostavljajući ugljendioksid i vodu kao nusprodukte. Krv apsorbuje ovaj ugljendioksid i prenosi ga u pluća, koja ga izbacuju izdisanjem.

Rak pluća

Savremena medicina je posvetila znatnu pažnju raku pluća, zbog toga što se ova bolest nalazi u stalnom porastu.

Pušenje cigareta je označen kao glavni uzrok, a epidemiolozi tvrde da bi se oko 90 odsto tumora pluća moglo sprečiti odbacivanjem duvana, uz duvan drugi izazivač su povećane zagađenosti životne sredine i one na radnom mestu.

Rak pluća rasprostranjen je među radnicima koji rukuju sa azbestom, rudari u rudnicima olova i cinka.

Kad su u pitanju pluća, pored očiglednih simptoma i kao što su kašalj i začepljenost pluća, sluz se često taloži u alveolama, i tada disanje postaje otežano.

Ponekad, naslage sluzi u bronhijama mogu da se odlepe i izbace kašljem, ali kad su alveole jednom njima okružene, one postaju obloga koja se učvrstila i koja može dugo da se zadrži na tom mestu. I onda, ako zagađivači vazduha ili dim cigareta uđu u pluća, njihovi teški sastojci,

Naročito razna jedinjenja, biva privučeni u pluća i ostaju u toj lepljivoj sredini. U teškim slučajevima, te naslage mogu da podstaknu razvoj tumora.

Međutim, osnovni uzrok takvog stanja je nagomilavanje lepljive

Kvalitet modernog duvana je faktor koji doprinosi povećanju učestalosti disajnih obolenja

masnoće i sluzi u alveolama i u krvi i kapilarima koji ih okružuju.

Kvalitet modernog duvana je faktor koji doprinosi povećanju učestalosti disajnih obolenja. Nekadašnji duvan rastao je prirodno, bez fosfornih đubriva i pesticida, a sušio se na vazduhu. Moderni veštački sušen duvan je tokom svog rasta izložen velikim količinama hemikalija, a proces sušenja, koji bi prirodno trajao tri meseca, ubrzan je na šest dana. Osim toga, komercijalne cigarete sadrže 5 do 20 odsto šećera po težini, kao i supstance za održavanje vlažnosti i druge sintetičke dodatke koji im daju određeni miris i ukus.

U zemljama u kojima se duvan suši veštački, niti se meša sa šećerom kao što su Rusija, Kina i Tajvan – medicinska ispitivanja obično se ukazuju na značajnu koleraciju između pušenja i raka pluća.

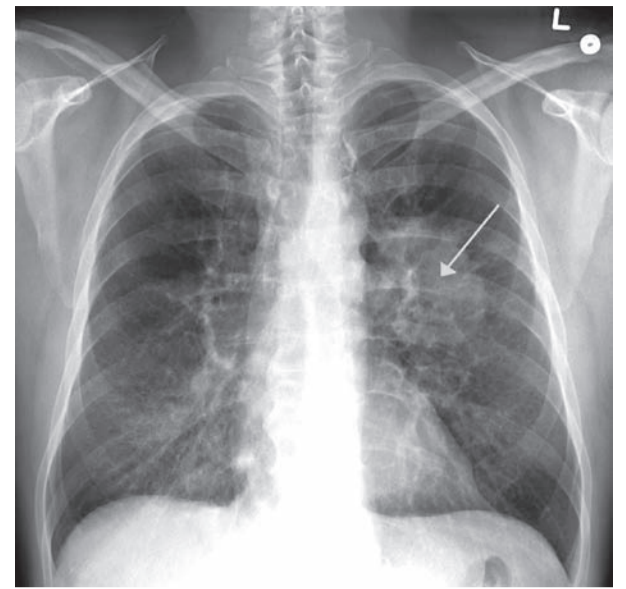
Rak pluća se obično širi na jetru ili sa jetre, mozga ili kostiju. Istraživanja nam govore da su u 15 do 20 odsto slučajeva bolest ima jedan od četiri oblika:

EPIDERMOIDNI KARCINOM, čija je lokacija centralna i koji se šire na obližnja tkiva;

ADENOKARCINOM, koji obično pogađa samo jedan režanj pluća, ali se širi i na druge lokacije.

MAKROCELULARNI KARCINOM, koji je sličan adenokarcinomu, **MIKROCELULARNI KARCINOM**, koji se brzo razvija.

Rak pluća se retko kad otkriva u ranom stadijumu, i 50 odsto tumora



Rendgenski snimak pluća prikazuje tumor na plućima

smatra se inoperabilnim. Kod prva tri oblika raka pluća daju prednost hirurškim putem, posle kojeg se primenjuje zračenje. Taj zahtev može da ima vid lobektomije, koja podrazumeva odstranjivanje jednog režnja, ili pneumonektomije, koja podrazumeva odstranjivanje celog plućnog krila.

Mikrocelularni karcinom se leči hemoterapijom. Lekovi mogu da se daju i bolesnicima sa drugim oblicima raka pluća da bi se suzbili bolovi.

Devet osto muškaraca i 15 odsto žena obolelih od raka pluća prežive pet godina pa i duže.

(Nastaviće se)

(Izvodi iz knjige "Lekovitim biljem protiv karcinoma", autor Momčilo Moci Srećković, Slobomir, 2015.)

Stari recepti

Mramorni kolač

Potrebno je: 5 jaja, 15 kašika šećera, 15 kašika brašna, 15 kašika jogurta ili mleka, 12 kašika ulja, 1 prašak za pecivo ili 1 mala kašičica sode bikarbone nekoliko kašika kakaa u prahu, po želji šećer u prahu za posipanje

Priprema: Odvojiti belanca od žumanaca, pa umutiti čvrst sneg od belanaca i šećera. Dodati žumanca, ulje, jogurt (mleko), brašno pomešano sa praškom za pecivo. U podmazan i brašnom posut pleh sipati polovinu smese, pa prelići drugom polovinom u koju smo dodali kakao. Peći na 200 stepeni oko 20 minuta. Gotov kolač posuti šećerom u prahu i seći na kocke.



PROGNOZA ZA JUN 2017

Malo topliji i prosečno vlažan jun

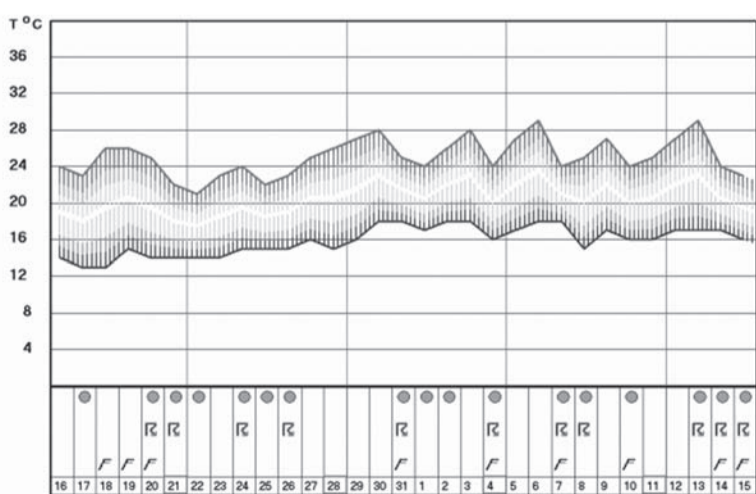
Prema prognozi RHMZ, srednja minimalna temperatura vazduha u junu imaće vrednosti iznad višegodišnjeg proseka, pri čemu će njena vrednost u proseku biti viša za oko 0.7°S u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini predviđa se vrednost junske srednje minimalne temperature vazduha od 16.4°S.

Srednja maksimalna temperatura vazduha u junu biće iznad više-

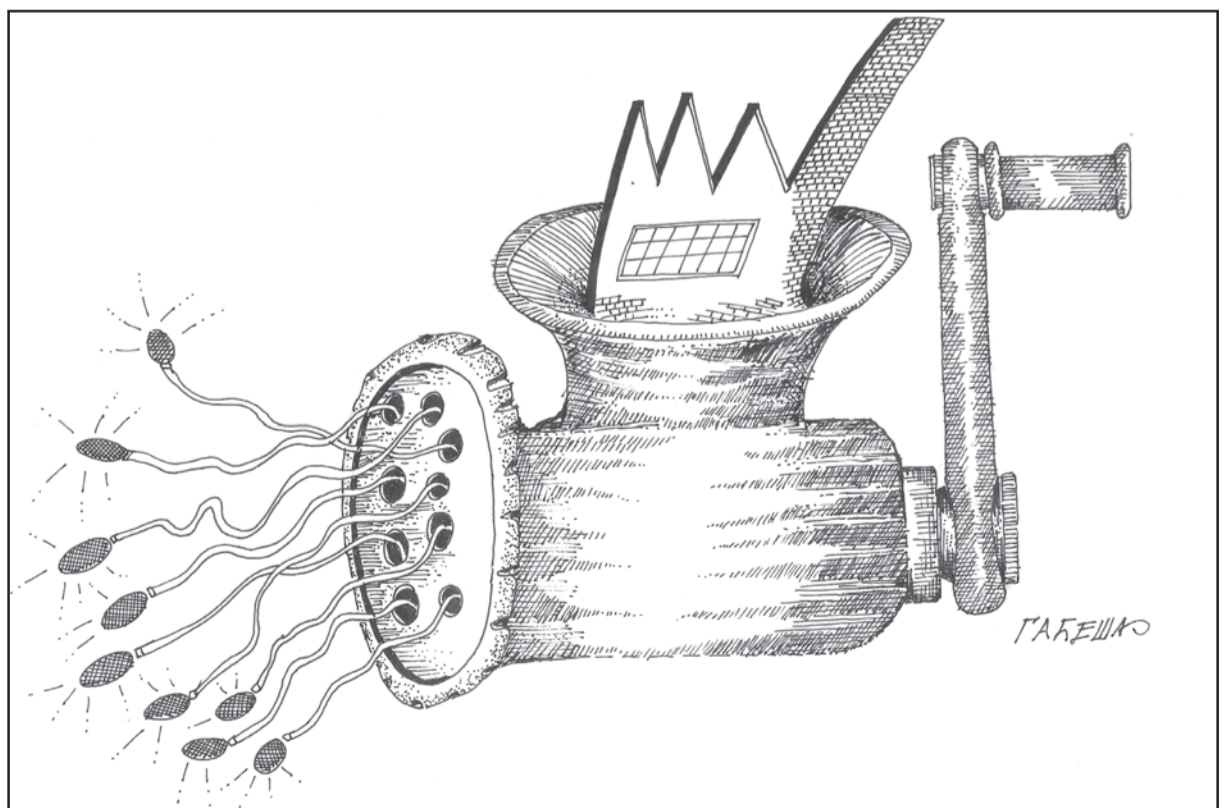
godišnjeg proseka, sa vrednostima u proseku višim za oko 0.7°S u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini srednja maksimalna temperatura vazduha tokom juna biće oko 27.1°S.

Mesečna suma padavina tokom juna biće u granicama višegodišnjeg proseka sa vrednostima u proseku nižim za oko 1 mm u odnosu na višegodišnji prosek. U Beogradu i široj okolini junska suma padavina iznosiće oko 92 mm.

Prognoza vremena do 15. juna



☐ ГРМЛЈАВИНА ☐ КИША ☐ МАГЛА ☐ СНЕГ ☐ ВЕТАР – МАКСИМАЛНА ТЕМП. – МИНИМАЛНА ТЕМП.



Promet roba na Produktnoj berzi

od 8.5. do 12.5.2017.

Najvažnije iz protekle nedelje:

- Pad cena kukuruza
- Dešavanja na svetskim berzama



Pšenica SRPS kvaliteta je prometovana po cenama koje su se kretale od 17,20 do 17,50 din/kg bez PDV-a

Ova nedelja je donela pad cena na domećem tržištu. Ukupno je prometovano 1.950 tona robe, finansijske vrednosti 39.359.500,00 dinara. U odnosu na upoređujući podatak iz prethodne nedelje količinski obim prometa je veći za 151,61%, a finansijski 87,93%.

Izvoz je najviše doprineo rastu prometa kukuruza. Tokom celokupne radne nedelje cena je bila veoma stabilna i kretala se u rasponu od +/- 10 para. Međutim, cena kukuruza je zabeležila pad na nedeljnom nivou za 1,88% i kilogram je u proseku koštao 16,97 din bez PDV-a (18,67 din sa PDV-om).

Pšenica SRPS kvaliteta je prometovana po cenama koje su se kre-

tale od 17,20 do 17,50 din/kg bez PDV-a. Na nju su pre svega uticali kvalitet prometovane robe i paritet. Prosečna nedeljna cena hlebnog zrna iznosi 17,32 din/kg bez PDV-a (19,05 din/kg sa PDV-om).

Zrno soje je nakon dostizanja svog ovosezonskog pika od 51,20 din/kg bez PDV-a, a koji je registrovan prošle nedelje, ove nelje zabeležilo pad. Registrovana cena soje na paritetu fco-luka je iznosila 50,00 din bez PDV-a (55,00 din/kg sa PDV-om). Sojina sačma sa 44% proteina i klauzulom odloženog plaćanja je prometovana po 54,50 din/kg bez PDV-a (65,40 din/kg sa PDV-om).

direktor
Miloš Janjić

Pregled zaključenih i ponuđenih količina, kao i dijapazon zaključenih i ponuđenih cena poljoprivrednih proizvoda tokom protekle nedelje, dati su u sledećoj tabeli:

ROBA	PONUĐENA KOLIČINA (t)	CENA PONUDE DIN/KG SA PDV-OM	ZAKLJUČENA KOLIČINA (t)	ZAKLJUČENA CENA DIN/KG SA PDV-OM	PROMENA U ODNOSU NA PRETHODNU NEDELJU
Kukuruz, veštački sušen, rod 2016.	1550	18,59-18,70	1550	18,59-18,70	-1,88%
Kukuruz, veštački sušen, rod 2016. vlaga do 14,5%	100	18,37	100	18,37	-
Kukuruz, rod 2016. vlaga do 16%	100	18,15	100	18,15	-
Kukuruz, veštački sušen, rod 2016. gratis lager do 10.6.	1000	18,70	-	-	-
Pšenica, rod 2016.	535	18,92-20,90	125	18,92-19,25	-
Soja, rod 2016.	150	55,22	-	-	-
Soja, rod 2016. fco-luka, isporuka 11.-31.5.	50	55,00	50	55,00	-
Sojina sačma 44%, odloženo plaćanje do 16.5.	25	65,40	25	65,40	-
Soja, rod 2017. isporuka 15.9.-15.10.	450	46,75	-	-	-

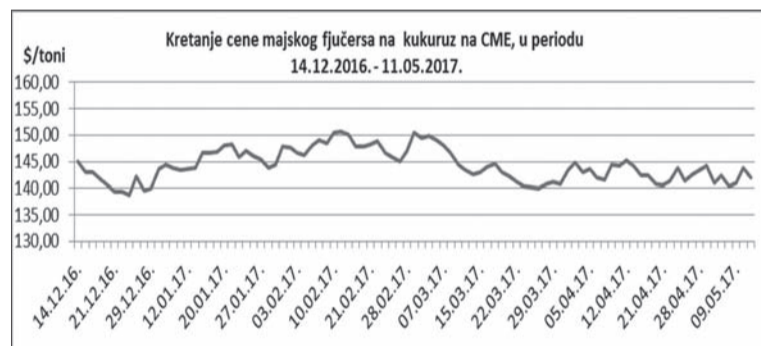
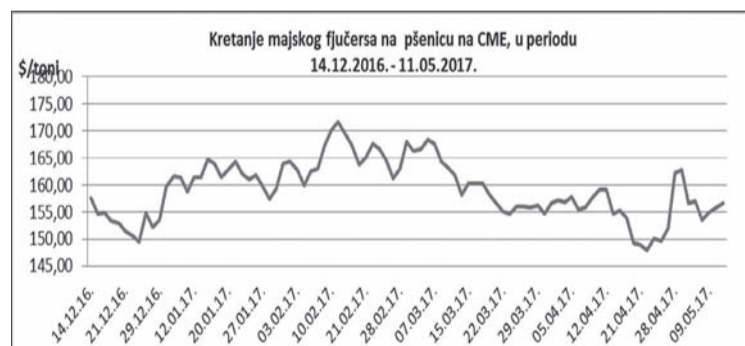
PRODEX

Berznski indeks PRODEX je na dan 11.05.2017. god. bio na nivou od 209,87 procentnih poena, što predstavlja pad od 3,95 poena.



Cene poljoprivrednih proizvoda u protekloj nedelji na vodećim robnim berzama su bile sledeće:

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP, MAJSKI FJUČERS 2017.					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Pšenica	157,05 \$/t	153,59 \$/t	154,91 \$/t	155,80 \$/t	156,53 \$/t
Kukuruz	142,36 \$/t	140,39 \$/t	141,02 \$/t	143,77 \$/t	141,88 \$/t



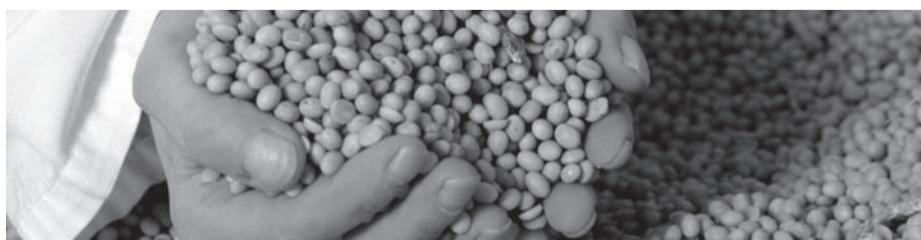
U Čikagu u odnosu na prethodnu nedelju, pšenica je ostala nepromenjena, a kukuruz je poskupeo 0,67%.

I pored loših izvoznih podataka, pšenica je bila podržana kupovinom od strane fondova. Loše vreme u SAD dovelo je do kašnjenja

setve kukuruza. Hladno vreme takođe usporava nicanje. Međutim, obimne zalihe znače da će tržište verovatno biti dobro snabdeveno.

PREGLED DNEVNIH PROMENA CENA NA CME GROUP					
	ponedeljak	utorak	sreda	četvrtak	petak
Soja, zrno, maj 17	353,85 \$/t	351,35 \$/t	354,66 \$/t	353,33 \$/t	351,28 \$/t
Sojina sačma, maj 17	312,30 \$/t	309,50 \$/t	314,20 \$/t	313,80 \$/t	311,10 \$/t

U Čikagu u odnosu na prethodnu nedelju, soja je pojeftinila 0,95%, a sojina sačma je pojeftinila 0,96%. Konkurencija brazilske soje utiče na cene soje u Čikagu.



BUDIMPEŠTA	
PŠENICA	KUKURUZ
-	140,10 €/t (fjučers jul 17)

EURONEXT PARIZ	
PŠENICA	KUKURUZ
170,00 (fjučers sep 17)	174,25 €/t (fjučers jun 17)

U Budimpešti u odnosu na prethodnu nedelju kukuruz je poskupeo 0,66%.

U Parizu u odnosu na prethodnu nedelju, pšenica je poskupela 1,64%, a kukuruz je poskupeo 0,29%.

Smanjena je procena francuskih zaliha pšenice zbog većeg izvoza u treće zemlje.



E-mail: nsberza@eunet.rs,
internet sajt: www.proberza.co.rs
INFO SLUŽBA
021/443-413 od 7³⁰ do 14³⁰

SPONZOR
Limagrain d.o.o. **Francuski hibridi kukuruza i suncokreta**
21000 Novi Sad, Radnička 30a
Tel: 021/4750-788; Fax: 021/4750-789
miroslav.sidor@limagrain.com
branimir.alivovodic@limagrain.com
www.limagrain.rs

*Objavljeni nedeljni ponderi cena nisu zvaničan podatak, usled činjenice da su obuhvaćeni podaci o trgovanju do trenutka štampanja informatora.



VOĆE 8.5.2017. - 15.5.2017.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Ananas (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	160.00	170.00	170.00	pad	slaba
2	Banana (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	140.00	150.00	145.00	bez promene	dobra
3	Breskva (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	180.00	220.00	210.00	pad	vrlo slaba
4	Grejpfrut (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	140.00	150.00	140.00	bez promene	slaba
5	Grožđe (belo ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	330.00	355.00	355.00	-	vrlo slaba
6	Grožđe (crno ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	330.00	355.00	355.00	rast	vrlo slaba
7	Jabuka (Ajdared)	Domaće	kg	45.00	55.00	55.00	bez promene	slaba
8	Jabuka (Ajdared)	Uvoz(uvoz)	kg	65.00	75.00	75.00	rast	vrlo slaba
9	Jabuka (Delišes ruž.)	Domaće	kg	60.00	65.00	65.00	bez promene	vrlo slaba
10	Jabuka (Delišes ruž.)	Uvoz(uvoz)	kg	95.00	100.00	95.00	bez promene	vrlo slaba
11	Jabuka (Delišes zlatni)	Domaće	kg	60.00	65.00	65.00	rast	vrlo slaba
12	Jabuka (Delišes zlatni)	Uvoz(uvoz)	kg	80.00	85.00	80.00	pad	slaba
13	Jabuka (Greni Smit)	Domaće	kg	60.00	65.00	65.00	rast	slaba
14	Jabuka (Greni Smit)	Uvoz(uvoz)	kg	80.00	85.00	85.00	bez promene	vrlo slaba
15	Jabuka (Jonagold)	Domaće	kg	55.00	65.00	60.00	rast	slaba
16	Jabuka (Jonagold)	Uvoz(uvoz)	kg	75.00	80.00	75.00	-	vrlo slaba
17	Jabuka (ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	60.00	75.00	65.00	bez promene	vrlo slaba
18	Jagoda (sve sorte)	Domaće	kg	280.00	330.00	300.00	pad	slaba
19	Kajsija (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	230.00	250.00	250.00	pad	vrlo slaba
20	Kivi (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	200.00	220.00	220.00	rast	slaba
21	Kruška (Viljamovka)	Uvoz(uvoz)	kg	240.00	240.00	240.00	bez promene	vrlo slaba
22	Kruška (ostale)	Uvoz(uvoz)	kg	200.00	270.00	240.00	rast	vrlo slaba
23	Lešnik (očišćen)	Uvoz(uvoz)	kg	900.00	1000.00	900.00	bez promene	vrlo slaba

POVRĆE 8.5.2017. - 15.5.2017.

Mesto prikupljanja cena: Beograd - kvantaška pijaca

R.B.	Proizvod	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
				min	max	dom		
1	Blitva (sve sorte)	Domaće	veza	8.00	12.00	10.00	bez promene	prosečna
2	Boranija (žuta)	Uvoz(uvoz)	kg	200.00	200.00	200.00	pad	vrlo slaba
3	Brokola (sve sorte)	Domaće	kg	80.00	100.00	100.00	rast	slaba
4	Celer (sve sorte)	Domaće	kg	120.00	180.00	120.00	bez promene	prosečna
5	Cvekla (sve sorte)	Domaće	kg	60.00	70.00	70.00	rast	vrlo slaba
6	Dinja (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	140.00	150.00	140.00	pad	vrlo slaba
7	Karfiol (sve sorte)	Domaće	kg	80.00	100.00	100.00	rast	prosečna
8	Kelj (sve sorte)	Domaće	kg	80.00	90.00	90.00	pad	vrlo slaba
9	Krastavac (salatar)	Domaće	kg	60.00	65.00	60.00	pad	dobra
10	Krompir (beli)	Domaće	kg	25.00	30.00	30.00	bez promene	dobra
11	Krompir (crveni)	Domaće	kg	25.00	30.00	30.00	bez promene	dobra
12	Krompir (mladi)	Domaće	kg	50.00	65.00	60.00	pad	dobra
13	Kupus (mladi)	Domaće	kg	15.00	25.00	20.00	pad	dobra
14	Lubenica (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	100.00	110.00	100.00	pad	vrlo slaba
15	Luk beli (mladi)	Domaće	veza	30.00	35.00	30.00	bez promene	prosečna
16	Luk beli (sve sorte)	Domaće	kg	500.00	550.00	550.00	bez promene	prosečna
17	Luk crni (mladi)	Domaće	veza	10.00	16.00	15.00	pad	dobra
18	Luk crni (sve sorte)	Domaće	kg	20.00	30.00	25.00	bez promene	dobra
19	Paprika (Babura)	Uvoz(uvoz)	kg	190.00	250.00	205.00	rast	slaba
20	Paprika (ljuta)	Uvoz(uvoz)	kg	400.00	500.00	500.00	bez promene	slaba
21	Paprika (ostala)	Uvoz(uvoz)	kg	300.00	310.00	300.00	rast	vrlo slaba
22	Paprika (šilja)	Uvoz(uvoz)	kg	220.00	350.00	220.00	pad	vrlo slaba
23	Paradajz (chery)	Uvoz(uvoz)	kg	300.00	310.00	300.00	pad	vrlo slaba
24	Paradajz (sve sorte)	Uvoz(uvoz)	kg	100.00	125.00	120.00	pad	prosečna
25	Pasulj (beli gradištanac)	Uvoz(uvoz)	kg	200.00	230.00	220.00	pad	prosečna
26	Pasulj (beli tetovac)	Uvoz(uvoz)	kg	220.00	400.00	250.00	bez promene	prosečna

IZVEŠTAJ ZA ŽITARICE, ULJANE KULTURE I KRMNO BILJE

* Kvalitet proizvoda je prema JUS standardima ukoliko drugačije nije naznačeno

GAZDINSTVO Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	18.00	20.00	19.00	rast	dobra

MALOPRODAJA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, veštački sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	18.00	20.00	19.00	rast	prosečna
2	Pšenica	džak 50kg	Domaće	kg	18.00	22.00	20.00	bez promene	slaba
3	Sojina sačma (44% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	65.00	80.00	70.00	bez promene	slaba
4	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	16.00	18.00	17.00	bez promene	dobra
5	Suncokretova sačma (33% proteina)	džak 33kg	Domaće	kg	30.00	45.00	35.00	bez promene	slaba

PIJACA Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Kukuruz (okrunjen, prirodno sušen)	džak 50kg	Domaće	kg	18.00	20.00	19.00	rast	dobra
2	Lucerka (seno u balama)	bala 12-25kg	Domaće	kg	16.00	20.00	18.00	bez promene	prosečna
3	Pšenica	džak 50kg	Domaće	kg	20.00	24.00	22.00	bez promene	prosečna
4	Sojino zrno	džak 50kg	Domaće	kg	40.00	60.00	50.00	bez promene	slaba
5	Stočni ječam	džak 50kg	Domaće	kg	20.00	24.00	22.00	pad	slaba
6	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	14.00	16.00	15.00	pad	dobra

SILOS Mesto prikupljanja cena: Loznica

R.B.	Proizvod	Pakovanje	Poreklo	Jed. Mere	Cena (din)			Trend	Ponuda
					min	max	dom		
1	Stočno brašno	džak 33kg	Domaće	kg	14.00	17.00	15.00	bez promene	dobra

CENE ŽIVE STOKE

Mesto prikupljanja cena: Loznica - stočna pijaca

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena (din)			Trend	Ponuda, broj grla
				min	max	dom		
1	Jagnjad	sve težine	sve rase	260.00	320.00	300.00	bez promene	6-10
2	Jarad	sve težine	sve rase	210.00	240.00	230.00	bez promene	0-5
3	Koze	sve težine	sve rase	140.00	160.00	150.00	bez promene	0-5
4	Krmače za klanje	>130kg	sve rase	110.00	130.00	120.00	bez promene	0-5
5	Ovca	sve težine	sve rase	130.00	170.00	150.00	bez promene	0-5
6	Prasad	16-25kg	sve rase	280.00	320.00	300.00	bez promene	31-50
7	Prasad	<=15kg	sve rase	290.00	320.00	300.00	bez promene	31-50
8	Tovljenici	80-120kg	sve rase	140.00	180.00	160.00	bez promene	0-5

IZVEŠTAJ O CENAMA ŽIVE I ZAKLANE STOKE U KLANICAMA

Mesto prikupljanja cena: Beograd klanica

* Kvalitet proizvoda je dobar ukoliko drugačije nije naznačeno

R.B.	Naziv živ.	Težina/uzrast	Rasa	Cena (din)			Trend	Ponuda, broj grla
				min	max	dom		
1	Bikovi	>500kg	HF	215.00	220.00	220.00	bez promene	prosečna
2	Bikovi	>500kg	SM	230.00	240.00	240.00	bez promene	prosečna
3	Tovljenici	80-120kg	sve rase	200.00	205.00	203.50	pad	dobra

MALI OGLASI

POLJOPRIVREDNA MEHANIZACIJA

• Prodajem: Traktor IMT 533 sa uradenom generalkom i novom glavom, godina proizvodnje 1977, špediter 1,5 tona nosivosti i trokrilnu drljaču, cena po dogovor. Zvati posle 16 časova. Tel: 022/671-032

• New Holland. U odličnom stanju ispravan servisiran... Prednja hidraulika i kardan, cena nije fixna moguć dogovor. Snaga motora: 135 kW 184 KS Godina proizvodnje: 2008. Tel: +38592/364-50-71.

• Na prodaju Massey Ferguson 3090, 1988. god. u odličnom stanju, registrovan. Snaga motora: 809 kW 1.100 KS. Tel: 063/531-155.

• Na prodaju tri Rakovice. Rakovica 60, 1975. god. 2500 EUR, Rakovica 65, 1987. god. 3.500 EUR i Rakovica 65, 1989. god. 4.200 EUR. Tel: 063/531-155.

• Prodajem dvoredni kombajn Berko. Tel: 064/106-91-63.

• Prodajem kombajn Deutz Fahr. Tel: 063/836-18-59.

• Na prodaju zmajevi kombajni 141 i dva 142 sa kukuruznim uredajem i sečkom i hederom sa uredajem za sućokret, zmajev berac 223, krunjač sa elevatorom za klip i elevatorom za cokove (pogon elektro motor i kardan), Lifamov elevator za kukuruz i slamu duzine 9m, kumušalka za kukuruz 12 valjaka. Tel: 064/132-98-60.

• Zmaj 142 1990.god. 77kW. U dobrom stanju, nova sita, novi vetar komplet, sabirna nova, nova lađa, jedna guma velika nova, druga dobra. Kombajn ima secku, žitni adapter. Ima i kukuruzni adapter, ali je sa njim drugačija cena. Potpuno ispravan. Tel: 060/322-04-05.

• Prodajem traktore IMT 560 4000e imt 558 3800 i Deutz 135ks 6500e i silo kombajn marke Deutz 1.200e. Tel: 063/826-18-42.

• Prodajem traktor IMT 555. Tel: 062/142-63-23.

• Prodajem traktor IMT 542. Tel: 060/454-56-04.

• Prodajem traktor IMT u dobrom stanju, prvi vlasnik, 1982 god, može dogovor. Tel: 064/158-45-21.

• Prodajem berač Zmaj 222 1982. godište. Tel: 063/734-17-19.

• Prodajem dvoredni kombajn Berko. Kupljen nov 2009. U odličnom stanju. Tel: 064/106-91-63.

• Fiat 566 DV duplak 4x4 (56 KS). Tel: Traktor je tek uvezen u odličnom je stanju marke fiat - 566 dv sa kabinom (56ks), ima automatsku kuku, tegove, servo i drugu opremu. Tel: 065/513-400.

• Prodajem kombajn Deutz Fahr 3570. Tel: 063/836-18-59.

• Prodajem traktore imt 560 4000e imt 558 3800 i deutz 135 ks 6500e i silo kombajn marke deutz 1200e. Tel: 063/126-67-54.

• Fiat OM513R. Traktor u ekstra stanju sve funkcije, gume dobre. Tel: 066/943-32-84.

OPREMA

• Prodajem dvobrazni plug IMT-701. 14 coli. Visina 70 cm. Cena: 170 evra. Tel: 064/155-98-38.

• Prodajem dvobrazni plug. Cena dogovor. Tel: 022/662-077 (Stanko).

• Na prodaju presa za seno poljska Z 224, 1987. god, u odličnom stanju. Tel: 063/531-155.

• Spingla za Zmajeve prikolicе. Tel: 063/890-76-75.

VOĐENJE KNJIGOVODSTVA POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA "BILANS VM"

Trg Vojvođanskih brigada BB Sremska Mitrovica, Tel: 064/06-06-450

• Prodaja poljoprivrednih mašina. Setvospremači. Tel: 063/832-83-73.

• Setvospremač širine 2,80, u dobrom stanju. Tel: 066/208-498.

• Muzilica. Skoro nova, radila do 3h, očuvana, uz nju idu i cevi i sve što je potrebno. Tel: 065/271-37-78.

• Plug Leopard L 30 sa točkom. Tel: 066/208-498.

• Prodajem vrata za hladnjacu dimenzija 90x195cm, vrlo malo koristena u odlicnom stanju, za vise informacija pozovite... Tel: 064/166-89-12.

• TopLiner. Tel: 061/264-23-66.

• Prodajem: plug, špartač i drljaču. Tel: 063/425-797.

• Prodajem rasturivač za đubrivo odžački. Tel: 069/147-12-65.

• Prodajem trobrzani plug IMT 756. Tel: 061/222-74-32.

• Prodajem Špartač 2 reda IMT. Tel: 064/224-61-03.

• Prodajem tanjiraču 24 tanjira, leskovačka. Može i zamena za veću. Tel: 064/224-6103.

• Prodajem dve prskalice za traktor "Metalna RAU" od 350 litara. Tel: 064/539-53-12.

Prodajem John Deere kombajn 1075 H4; širina hedera 4,9 metara, bunker 5 tona, 5 slamotresa, hidropogon, sečka, klima. Cena: dogovor. Tel: 064/700-58-75

• Tanjirača Lemind sa drvenim ležajevima i od 20 tanjira. Očuvana nije puno radila, tanjiri su kao novi. Tel: 063/756-13-17.

• Prodajem frezu Honda sa svim priključcima. Tel: 065/2666-420.

• Prodajem dvobrazni plug IMT-701. 14 coli. Tel: 064/155-98-38.

• Prikolica Wegler FK57-kiperka. Prikolica ima papire. Po registraciji nosivosti je 5700 kg. Kipu je na levu i desni stranu. Ima crevo za kipovanje kao i mogućnost ručnog kipovanja. Poseduje originalne držače. Kabel za signalizaciju. Drveni pod. Gume su u odličnom stanju. Tel: 064/155-98-38.

Prodajem krunjač ručni, tučani. Tel: 022/685-081, 064/4615-799

• Prodajem cisternu osočaru 2400 litara Majejica nosila samo vodu i čičak valjak za drobljenje busa i veću količinu rakije. Tel: 064/18-75-660.

• Prodajem plug špartač za kukuruz, vinograd i dve drljače za konjsku zapregu ili Etno kuću. Tel: 064/035-11-25.

• Prodajem IMT dvobrazni plug. Tel: 066/312-736.

• Prikolica 5 tona kiper u dobrom stanju. Tel: 064/374-01-77.

• Silo kombajn Sip u odličnom stanju, malo korišćen. Tel: 063/544-390.

• Prodajem IMT četvororedni špartač za kukuruz sa novim kutijama za đubrivo. U odličnom stanju. Tel: 066/312-736.

• Setvospremač marke Panonija 3m širine sa 30 kom velikih s opruga većinom su sve nove i pačijim nogama samooštrečim iz radionice Huđik Temezin ima dva rotora ubačeni novi ležajevi znači setvospremač u ekstra stanju. Tel: 061/200-32-17.

• Prikolica za prevoz stoke. Dimenzije dužina 2.2 metra, širina 1.3 metra, dubina 1 metar. Kombinacija drvo-metal. Cena 350 EUR, cena nije fixna. Tel: 022/458-050.

• Traktorska prikolica, nosivost do tri tone. Tel: 063/714-98-59.

• Setvospremač marke Panonija 3m širine sa 30 kom velikih s opruga većinom su sve nove i pačijim nogama samooštrečim iz radionice Huđik Temezin ima dva rotora ubačeni novi ležajevi znači setvospremač u ekstra stanju. Tel: 061/200-3217.

• Prodajem imt dvobrazni plug. Tel: 066/312-736.

• Nova, nekorišćena drljača 2016 god, menjam za traktor 70-100 konja. Hidraulika. Tel: 065/250-66-25.

• Poljomehanizacija- pocinkovani silosi, elevatoriod 10-60 tona- CAS, roto i vibro selektor. Tel: 062/848-81-08.

• Pneumatska sejalice olt 48 setvenih jedinica u solindnom stanju. Tel: 065/521-05-22.

• Prodajem dva ručno rađena inkubatora kapaciteta 60 i 120 jaja, vrlo povožno. Tel: 064/214-64-59.

• Silo čelije 45t, vaga, pakerica 5-50 kg na prodaju. Tel: 063/200-483.

• Prikolica Zmaj na prodaju. Tel: 063/200-483.

• Prodajem polovne delove sa traktora IMT533 star 9 godina i dvoredni Oltov špartač za kukuruz. Tel: 022/312-314 i 062/112-70-90.

• Prodajem tifon fi 110 dužina creva 300m. Tel: 063/212-399.

• Prodajem polovne delove IMT 539 star osam godina i dvoredni Oltov špartač kukuruz. Tel: 062/112-70-90.

• Prodajem traktorsku frezu IMT. Tel: 064/161-55-09.

• Prodajem sejalicu za kukuruz Bekericu četiri reda potpuno ispravn. Cena 1.000 evra. Tel: 060/670-36-60.

• Prodajem prikolicu Zmajevku, 7 tona i stado ovaca. Tel: 063/800-93-62.

• Prodajem prikolicu marke Pobeda, nosivosti 5 tona. Perica. Tel: 064/289-77-84.

• Prodajem presu Welger 71 u dobrom stanju. Tel: 064/516-97-10.

• Mini solarna sušara za voće povrće, lekovito bilje malog kapaciteta. Sušara koristi suncevu energiju akumulira je i utiskuje ventilatorima, koji se mogu pokretati adapterom od 12v ili solar-nim panelom. Tel: 061/114-11-97.

• Prikolica potpuno ispravna 5.5t nosivost metalne stranice i patos nigde nije trula ima rinfuzu sa leve strane i isput na patosu tubeles gume. Tel: 065/517-92-95.

• Prodajem traktor Ursus 355C i dvobrazni plug. Veoma povoljno. Tel: 064/976-01-93.

Prodajemo univerzalni selektor za čišćenje zrna i semena svih poljoprivrednih kultura, cveća i ukrasnog bilja.
Tel: 063/8334-064 i 063/589-780

ZEMLJA, PLACEVI, KUĆE, STANOVNI, LOKALI

• Prodajem 75 ari zemlje u Noćaju. Tel: 063/248-011

• Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici 85m2 plus pomoćne prostorije, plac 9,5 ari. Tel: 064/806-08-00

• Prodajem jutro šume u Kuzminu, Vrtič. Tel: 668-790

• Prodajem jedno jutro zemlje na izlasku iz Lačarka sa leve strane prema Martincima. Tel: 062/8778-380

• Prodajem kuću sa centralnim grejanjem, Matije Hudi, 52.000 evra, cena nije fiksna. Tel: 063/166-18-50

• Prodajem kuću na tri sprata 13,60h11 m2 u Lačarka, Cerska 106, može zamena za kuću u Bosni ili za kombi. Tel: 00941632414078

• Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici ulica Karađorđeva. Tel: 060/640-22-66

• Prodajem kuću u Mariborskoj ulici 84A. plac 5 ari. Tel: 063/32-12-55

• Prodajem 75 ari zemlje u Noćaju. Tel: 063/248-011.

• Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici 85m2 plus pomoćne prostorije, plac 9,5 ari. Tel: 064/806-08-00.

• Prodajem kuću u Karađorđevoj ulici 90m2 plac 5 ari. Tel: 063/321-255.

• Prodajem kuću sa lokalom preko puta Pokrajinskog SUP-a, ulica Palanka 128. Tel: 061/655-34-24.

• Prodajem jutro zemlje u Kuzminu potez Vrtič. Tel: 668-790.

• Prodajem zemlju u Građevinskoj zoni u Sremskoj Mitrovici preko puta "Provamina" 56 ari. Cena 4 eura po kvadratu. Tel: 069/622-453.

• Prodajem spratnu kuću 240m2 i pomoćnu zgradu, naselje Orao, moguća zamena. Tel: 060/624-06-20

• Prodajem kuću sa pomoćnom zgradom u Lačarku. Tel: 022/670-495.

• Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici. Tel: 062/86-99-843.

• Prodajem novu Vilu 400m2 na 7 ari placa u Sremskoj Mitrovici, ulica Desanke Maksimović sa šest stanova i potpuno zasebnim ulazima, dozvoljena nadogradnja i proširenje. Moguća kupovina na više godišnjih rata. Tel: 065/3611-638.

• Prodajem plac (8.005 m2) sa kućom, objektima i ispuhom za koze, vinogradom, voćnjakom i livadom na Lipovači kod Šida (prilaz sa 3 strane), ili menjam za kuću u Erdeviku. Dogovor. SMS/Tel: 064/1629-737

• Prodajem 75 ari zemlje u Noćaju. Tel: 063/248-011.

• Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici 85m2 plus pomoćne prostorije, plac 9,5 ari. Tel: 064/806-08-00.

• Prodajem u Jarku poljoprivredno zemljište potes crkvice površine 1-80-55ha=3,25 jutara, parcela br.428/4. Tel: 022/624-415 i 065/601-05-80

• Prodajem 5 jutara zemlje u Kuzminu u dva komada na putu ka Bosutu. Tel: 063/80-54-976.

• Prodajem kuću u Karađorđevoj ulici 90m2 plac 5 ari. Tel: 063/321-255.

• Prodajem kuću 120m2 u ulici Tarasa Ševčenka 80, cena 33.000 evra. Tel: 060/613-2706 i 613-270.

• Prodajem kuću u Staroj Pazovi od 150m2 sa pratećim objektima na placu od 18 ari. Struja, voda, telefon, plin.

• Povoljno za bavljenje poljoprivrednom i zanatskom radnjom. Tel: 022/312-914 i 062/112-70-90.

• Prodajem u jednoj celini dve njive pored glavnog puta u Brestaču, uknjiženo, vlasnik 5h. cena 12.000 evra. Tel: 064/430-23-16.

• Prodajem zemlju od 8 i 6 ari blizu sela pogodno za voće, vinograd ili baštu. Tel: 063/19-39-707

• Prodajem baštu površine 0,75 jutara kod Vašarišta u Šašincima 300 m od asfalta. Tel: 022/684-607 i 060/505-19-99.

• Prodajem kuću 100m2 u Rivici sa pratećim objektima na 10 ari placa. Tel: 022/21-00-369.

• Prodajem dve njive od 8 i od 6 ari blizu sela u Kraljevcima pogodne za sve vrste voća i vinograda. Tel: 063/193-97-07.

• Prodajem 75 ari zemlje u Noćaju. Tel: 063/248-011.

• Prodajem kuću u Sremskoj Mitrovici 85m2 plus pomoćne prostorije, plac 9,5 ari. Tel: 064/806-08-00.

• Dajem u Jarku kod Sremske Mitrovice 7,5 jutara zemlje u arendu, vlasnik. Tel: +38161-165-89-98.

• Prodajem neopremljenu kuću, spratnica, ulica Vladike Frušića 6, Mala Slavonija. Tel: 064/930-96-37

• Prodajem kuću sa pomoćnim objektima i dvorištem 10ari uži centar Mitrovice, lokacija dozvolja za gradnju pogodan za malu privredu i stanovanje. Tel: 063/7793-172 i 022/625-380

• Prodajem vikendicu sa šljivikom u Krčedinu sa pogledom na Dunav (vikend zona). Plac 42 ara, 220 stabala šljiva 12 godina stare, asfaltni put, trofazna struja. Cena 20.000 evra.
Mob: 063/592-235

• Prodajem u Jarku poljoprivredno zemljište potes crkvice površine 1-80-55ha=3,25 jutara, parcela br.428/4. Tel: 022/624-415 i 065/601-05-80

• Prodajem lepo očuvanu kuću od 120m2 sa baštom od 1000 m2 u Nikincima. Tel: 063/766-43-20.

• Prodajem spratnu kuću 240m2 sa pomoćnom zgradom na placu 550m2 naselje Orao, postoji mogućnost zamene za stan ili manju kuću. Tel: 060/624-0-620.

• Prodajem jedno jutro zemlje na izlazu iz Lačarka sa leve strane ka Martincima. Tel: 064/8778-380.

• Dajem Jarku kod Sremske Mitrovice 4,5 ha obradive zemlje u komadu. Tel: 061/165-89-98.

• Prodajem neizgrađeno građevinsko zemljište, oranica, Vladimira Nazora u Šidu, 26,34 ara. Tel: 063/853-25-70.

POLJOPRIVREDNI PROIZVODI

• Prodajem baliranu detelinu 500 bala. Tel: 060/167-64-53.

• Prodajem očišćene lešnike prve klase na manje količine, do 100kg. Tel: 063/204-089.

• Prodajem humus extra kvaliteta za cveće, baste i vrtove. Cena 5l-30din, 10l-65din, 20l-130din, 80l-350din. Tel: 064/983-01-39.

SREMSKA POLJOPRIVREDA

PRETPLATITE SE!!!

Godišnja pretplata 800,00 dinara

Svakog meseca na Vašu adresu

Novine za savremenu poljoprivredu

Nazovite smesta **615-200**

- Prodajem baliranu slamu male bale. Tel: 064/037-61-04.
- Prodajem na veliko zelenu salatu - vrhunski kvalitet. Tel: 064/301-30-82.
- Prodajem očišćene lešnike prve klase na manje količine, do 100kg. Tel: 063/204-089.
- Prodajem 44 džaka kukuruza oko 22,23 metra cena 30000. Tel: 063/821-58-53.
- Prodajem baliranu lucerku nije kisla, smeštena pod krovom. Tel: 064/115-30-92.
- Na prodaju domaći zeleni pasulj. Tel: 066/942-86-18.
- Lucerka 1000 bala 1. klasa. Svo lišće. Tel: 065/540-30-06.
- Prodajem pasulj žuti. Prebran ručno. Pakovan u vrećice po 10 kilograma. Tel: 064/210-62-11.

- Prodajem baliranu detelinu. Tel: 064/870-94-55.
- Prodajem detelinu 1500 bala. Cena je po dogovoru. Tel: 022/506-326.
- Prodajem rol bale lucerke težine oko 200kg, prve klase, extra kvaliteta. Cena 4.000-5.000 din. Tel: 061/202-66-53.
- Prodajem soju sorta Sava do 30 metara. Tel: 064/16-78-066.
- Prodajem jabuke svih vrsta, na veliko i malo. Tel: 063/139-19-75.
- Prodajem semenke bundeve Golice, oko 15 kg. Tel: 063/751-85-27.

- Prodajem očišćen lešnik - 800,00 din/kg i trogodišnje sadnice lešnika - 200 din/kom. Tel: 064/261-75-20.
- Domaći tovni pilići hranjeni smesom žitarica, bez ikakvih koncentarata i ostalih kancerogenih sastojaka. Meso je vrhunskog kvaliteta, u šta se možete uveriti i sami. Pilići se hrane puna 2 meseca, i teški su oko 3.5kg, pilići se prodaju očišćeni. Tel: 063/188-70-23.

- Prodajem baliranu detelinu. Tel: 064/870-94-55.
- Kukuruz veštači sušen, izuzetan kvalitet sa jako malo loma, sušenje na niskim temperaturama. Tel: 064/840-63-51

USLUGE, POSLOVI

- Dajem privatne časove opšteg konverzacionog engleskog jezika, dolazim lično na kućnu adresu, a može i poreko skajpa. Tel: 065/532-90-57
- Uslužno krečenje i gletovanje popust za penzionere 30%. Tel: 061/145-6652
- Žena 57 godina čuvala bi starije osobe područje Sremska, Mačvanska Mitrovića i Lačarak. Tel: 064/524-9153 i 064/242-93-60
- Dajem časove hemije - uspeh zagarantovan. Tel: 064/126-81-80

- Pouzdana i ozbiljna osoba nudi pomoć u domaćinstvu ili čuvanje dece u Sremskoj Mitrovici. Tel: 064/490-14-85

- Potreban radnik za posao, sa poznavanjem bravarskog ili automehaničarskog zanata. Telefon 022/670-888

- Potreban iskusan majstor za leskovački roštilj ili buregdžija za testa, može doći u obzir mlađi penzioner. Tel: 022/668-882

- Slikam portrete u svim tehnikama (olovka, pastel, ulje) prodajem slike (ulja na platnu, akvareli i druge tehnike). Tel: 062/971-37-52.

DOMAĆE ŽIVOTINJE

- Na prodaju prvoklasni bikovi simentalci 13 komada. Cena po dogovoru. Tel: 064/406-64-36.

- Prodajem debele svinje. Cena po dogovoru. Ko želi da kupi sveže i zdravo neka se javi. Tel: 064/120-99-11.

- Prodajem alpske koze i jariće. U pitanju su tri koze i pet jarića. Cena po dogovoru. Tel: 064/315-81-45.

- Prodajem jariće alpina rase. Tel: 064/477-08-47.

- Prodajem kobilu staru 2.5 godine. Tel: 064/481-62-53.

- Na prodaju ill de france ovan, star 5 godina, bez papira. Može zamena za dve ovce. Tel: 062/931-19-71.

- Prodajem krmaču mangulicu prvopraskinju i nerasta mangulana mladog teškog 100 kilograma. Tel: 064/239-46-62.

SREMSKA POLJOPRIVREDA

• Sa "Sremskom poljoprivredom" na sremskim poljima, farmama i vašim gazdinstvima

• „Sremska poljoprivreda" svakog drugog petka na kioscima i u pretplati na vašu adresu

• Kako da unapredite sopstveni agrobiznis – kako do boljih prinosa na vašim poljima, kako do profitabilnog uzgoja na vašim farmama...

• Dragoceni saveti eminentnih stručnjaka, samo u vašoj „Sremskoj poljoprivredi"

MARKETING
Tel/fax 022/610-496
Mob:063/8526-021
E-mail:poljoprivreda@sremskenovine.co.rs

VOĐENJE KNJIGOVODSTVA POLJOPRIVREDNIM GAZDINSTVIMA

KNJIGOVODSTVENA AGENCIJA "KURIR-2"

Trg Vojvođanskih brigada BB Sremska Mitrovića, Tel: 063/404-950

- Na prodaju 4 mužjaka pauna starih 2 godine. Tel: 061/215-45-94.
- Leghorn. Petao i 4 koke. Tel: 064/128-10-72.
- Hajkom i panon beli kunići, starosti mesec dana, cena je po mesecu starosti. Tel: 064/128-10-72 i 061/623-90-24.

- Prodajem jariće alpina rase. Tel: 064/477-08-47.

- Prodajem junicu 11 meseci staru. Tel: 064/337-78-79.

- Na prodaju patuljaste kokinkine, dva petla (crni i crveni), tri crne koke, jedna graoraste, jedna bela i jedna plava. Tel: 062/231-338.

- Pazinke čurke hranjeni smešom žitarica, bez ikakvih koncentarata i ostalih kancerogenih sastojaka. Čurke se hrane negde oko 5 meseci, teške su oko 11kg. Tel: 063/188-70-23.

- Prodajem konje, fijaker i špediter. Haflinger kobila 6 god. i posavac konj 6 god. odrasli zajedno mirni konji i veoma poslušni bili za upotrebu samo za paradu. Tel: 062/510-291.

- **DULEX TIM doo vršimo otkup svinja u klasi ovaca, junadi i teladi – najpovoljnije cene. Informacije telefonom: 069/773-784.**

PLASTENICI, STAKLENICI

- Prodajem pocinkovani plastenik 30x5m. Tel: 066/312-736.

PČELARSTVO

- Prodajem 10 pčelinjih društava UAŽ-standard košnicama, smeštenih u demontažni paviljon. Cena po dogovoru. Tel: 064/227-28-71.

- Na prodaju pčelinje zajednice na 10 LR ramova pre bagremove paše, 5 zajednica. Sve zajedno 350 EUR, a pojedinačno 75 EUR. Tel: 065/878-35-93.

- Prodajem 7 košnica sa pčelama, povoljno... Tel: 064/598-09-59.

- Prodajem 18 pčelinjih društava na po 10 LR ramova i 5 pčelinjih društava na po 2 Fararova nastavka. Pčele se mogu videti i pregledati. U odličnom su stanju i biće potpuno spremne za bagremovu pašu. Tel: 022/673-447.

- AZ grom košnice. Prodajem 7 kom. AZ grom kosnica 11 ramova nove neofarbane. 65e kom. Tel: 065/636-54-72.

KUĆNI LJUBIMCI

- Na prodaju čistokrvni hajkom kunići svih uzrasta od mesec dana pa do odraslih mužjaka i ženki za priplod. Tel: 063/564-166.

- Na prodaju prošlogodišnje kokinkine. Tel: 061/215-45-94.

- Leghorn. Petao i 4 koke. Tel: 064/128-10-72.

- Hajkom i panon beli kunići, starosti mesec dana, cena je po mesecu starosti. Tel: 064/128-10-72 i 061/623-90-24.

MOTORNA VOZILA

- Kupujem automobile ispravne i neispravne havarisane do 2000 evra. Tel: 069/133-21-32

- Prodajem FOLKSVAGEN transporter T-5 godina proizvodnje 2006. dizel, očuvan. Tel: 063/115-88-26.

- Prodajem dva kombija Turbo dizel proizvodnja 2010 i 2012-to godište. Tel: 064/642-62-66.

- Prodajem nove i polovne delove za Škodu 105 i 120, gume Barum sa felnama kuku za autoprikolicu i radio za kola. Tel: 064/035-11-25.

- Prodajem skuter 2006, 50 kubika i čamac 5,5m sa pentom Tomos4,8. Tel: 063/50-94-94.

- Prodajem jugo u voznom stanju registrovan do avgusta. Tel: 626-826.

RAZNO

- Kupujem razne elektromotore, ručni i električni alat, raznu građevinsku i poljoopremu, tanjirače, prekrupače, krunjače, srafstuke, vinte, poljoprivrednu, etno i drugu antiku, butan boce, Fiat Multiplu i prodaja alulamprije. 061/11-38-356

- Sadnice paulovnije. Na veće količine cena po dogovoru. Kvalitet sadnog materijala zagarantovan. Cena je izražena po komadu. 350 din. Tel: 062/221-898.

- Prodajem boks za prašenje u odličnom stanju.. 80 evra. Tel: 1069/221-86-99.

- Ložište za sušare za duvan. Univerzalna ložišta za sušare na pelet, kostice, ugajl, drva... Tel: 069/219-60-06.

- Prodajem kvalitetne jednogodišnje sadnice sibirskog limuna. Tel: 060/456-04-58.

- Prodajem 4 sušare za duvan. Sve 4 su potpuno ispravne i funkcionalne, spremne odmah za upotrebu. Dve sušare su kapaciteta 72 rama (5500 EUR), a druge dve su kapaciteta 92 rama (cena po dogovoru). Sušare takođe mogu da suše lekovito bilje bez ikakvih problema. Sušare su automatske, a mogu i da se koriste na manuelnom režimu. Sve sušare koriste plin. Za više informacija pozvati na kontakt telefon. Tel: 064/256-42-76.

MARKETING
063/8526-021



- Kavezi za koke nosilje i prepelice. Pravljen je od pocinkovane žice debljine 2.5-3mm. Veliki za prepelice se sastoji iz 2 boksa u koje staju po 12 prepelica. Dimenzije su 80x34x16 (visina sa zadnje strane). Dimenzije pada su 80x49, a visina prednje strane je 20cm zbog ispusta za jaja koja prirodni padom idu ispod hranilice. Tel: 064/658-93-80.

- Prodajem 2 komplet točka (felne+gume) za traktor Belorus 13,6/38. Tel: 064/127-81-61.

- Prodajem motor od Fergusona 533. Tel: 064/940-99-44.

- Stočna vaga od 500 kg za merenje sitne stoke. Dimenzije prostora za stoku 180x75 cm. Visina ograde 85 cm. Moguca ugradnja priključka za traktor. Cena 400 evra. Branko. Tel: 022/461-662.

OSIGURAJTE VAŠE USEVE I PLODOVE u kompaniji sa tradicijom dugom 200 godina! Tel: 064/4615-799

- Prodajem kazan za rakiju. za vise informacija nazvati. Tel: 064/888-60-92.

- Prodajem kvalitetna legla kalifornijskih glista 50 evra, Humus džak 400 din. Tel:063/591-305

- Prodajem 4 alu-felne 15 sa 4 rupe i Ajfonov ajped 3, 32 gb sa sim karticom, veličine 9,7 inča, očuvan. Cena po dogovoru, povoljno. Tel: 064/37-34-300.

- Povoljno prodajem prirodno suve hrastove daske. Tel: 022/624-371

- Prodajem mekana drva. Tel: 064/382-85-34.

- Prodajem kalifornijske gliste i humus. Povoljno. Tel: 063/591-305.

- Prodajem cisterne od poliestera po 1500l, salamorezniceviše komada, vage marka Bizerba, kasapult više komada, potrošačka kolica za samoposluge, plusne rashladne komore, magacinske montažne rafove-police 3h80, polovne palete. Tel: 063/225-506.

- Prodajem vilerove goblene četiri godišnja doba. Tel: 065/998-54-09.

- Kazan za rakiju. Odličan kazan, i prevrtač i mešač, kazan je od 100l na količima pricvršćen. Može i bez kolica, Tel: 063/404-079.

- Prodajem kvalitetne jednogodišnje sadnice sibirskog limuna. Sibirski limun podnosi -30 stepeni, brzo raste i u četvrtj godini cveta a u pun rod ulazi pose 4 godine i tad daje preko 30kg ploda po stablu.Tel: 061/610-14-80.

- Na prodaju komplet sušara sa prohrmskim lesama, dimenzije 915 x 1830. Tel: 063/572-209.

- Plug, špartač i drljača stari preko 70 godina. Tel: 063/425-797.

- Krunjač kukuruza ručni restaruiran i funkcionalan u odličnom stanju. Tel: 022/313-339.

- Prodajem kazan za rakiju 180 litara sa mešačem ložište skoro novo. Tel: 063/816-47-50.

- Kupujem razne elektromotore, ručni i električni alat, raznu građevinsku i poljo opremu, tanjirače, prekrupače, krunjače, šrafstuke, vinte, poljoprivrednu, etno i drugu antiku, butan boce i prodaja aluminijumske lamperije i limova za pokrivanje. Tel: 061/11-38-356.

- Prodajem rashladnu virinu Frigo Žika 1,5m ekstra stanje. Tel: 064/21-56-873.

- Prodajem inventar - opremu sve što je potrebno za samoposlugu i cisternu za prehrambenu industriju 1500 litara. Tel: 064/642-62-66.

- Komplet oprema za trgovinsku radnju ili samoposlugu. Tel: 063/225-306.

- Prodajem šivaču mašinu Višnja sa vitrinom. Tel: 061/562-44-05.

- Prodajem parket jasen 600h70 i hrast 500h62. Tel: 065/81-50-865.

- Prodajem kauč i dve fotelje očuvano i veš mašinu. Tel: 064/475-73-91.

- Guma 7.50 - 18. Prednja guma za traktor. Tel: 063/882-51-04.

- Kupujem razne elektromotore, ručni i električni alat, raznu građevinsku i poljo opremu, tanjirače, prekrupače, krunjače, šrafstuke, vinte, poljoprivrednu, etno i drugu antiku, butan boce i prodaja aluminijumske lamperije i limova za pokrivanje. Tel: 061/11-38-356

- Krunjač kukuruza rucni restaruiran i funkcionalan u odličnom stanju. Tel: 065/404-89-50.

- Prodajem kazan za rakiju 180 litara sa mešačem ložište skoro novo. Tel: 063/816-47-50.

- Na prodaju krunjač prekrupač Odžaci u jako dobrom stanju. Tel: 064/573-04-47.

- Prodajem sadnice lipe za pčelarerane i pozne kalemljene limunove, mandarine. Tel: 624-407 i 063/865-75-28.

- Prodajem krunjač, prekrupač Odžaci, vagu Libela Celje, meri 300 kg u odličnom stanju, poljoprivrednu etno i drugu antiku za salaše i etno kuće. Tel: 063/19-39-707.

- Podajem hladnjaču za mleko od 13 -1600 litar, prikolicu Dojčfar sa 23 noža i sejačicu za žito od 2,5 metra. Tel: 00385-915-105-461.

- Prodajem pumpu za navodnjavanje Vilader dizler u delovima. Tel: 060/584-01-83.

- Prodajem krunjač prekrupač, Poljostroj Odžaci i vagu Libela Celje 300 kg. Tel: 063/193-97-07.

- Prodajem sadnice, reznice švedskog energetskog drveta,seče se posle tri godine, Gojko. Tel: 063/109-88-99.

- Prodajem krunjač prekrupač, Poljostroj Odžaci i vagu Libela Celje 300 kg. Tel: 063/193-97-07.

- Prodajem sadnice, reznice švedskog energetskog drveta,seče se posle tri godine, Gojko. Tel: 063/109-88-99.

- Prodajem krunjač prekrupač, Poljostroj Odžaci i vagu Libela Celje 300 kg. Tel: 063/193-97-07.

LIČNI OGLASI

- Tražim ozbiljnu ženu bez obaveza za stanovanje bez nadoknade. Tel: 022/670-084.

- Situiran gospodin traži gospođu od 35-50 godina radi druženja ili eventualnog braka. Tel: 621-971.

- Penzioner bez obaveza 58 godina antialkoholičar, materijalno i stambeno obezbeđen traži ženu radi braka do 60 godina.Tel: 065/455-10-98.

- Tražim ozbiljnu devojku radi druženja i braka, prvo SMS. Tel: +38163/893-32-08.

- Udruženje „Moja sreća" iz Gornjeg Milanovca može da upriliči da se devojke iz Rusije udaju u Srbiju. Zainteresovani javite se na 065/552-43-11.

- Muškarac 49 godina sam, bez roditelja traži ženu od 33-40 godina radi braka i porodice. Tel: 064/36-55-896

- Fakultetski obrazovan muškarac, situiran sa imanjem, nepušač iz Sremske Mitrovice, traži ženu koja može da ima porodicu. Tel: 064/542-12-77.

- Tražim ozbiljnu ženu za brak od 25 do 40 godina. Pekar. Tel: 064/41-386-43

- Tražim ženu za pomoć u kući ili za udaju do 70 godina. Tel: 064/55-19-159.

- Tražim ženu za ženidbu koja može da ima porodicu. Tel: 022/618-031, 064/504-03-02 i 064/542-12-77.

- Tražim ženu za pomoć u kući ili za udaju do 70 godina. Tel: 064/55-19-159.

- Tražim ženu za pomoć u kući ili za udaju do 70 godina. Tel: 064/55-19-159.

- Tražim ženu za pomoć u kući ili za udaju do 70 godina. Tel: 064/55-19-159.

- Tražim ženu za pomoć u kući ili za udaju do 70 godina. Tel: 064/55-19-159.

- Tražim ženu za pomoć u kući ili za udaju do 70 godina. Tel: 064/55-19-159.

- Tražim ženu za pomoć u kući ili za udaju do 70 godina. Tel: 064/55-19-159.

- Tražim ženu za pomoć u kući ili za udaju do 70 godina. Tel: 064/55-19-159.

SREMSKE PORTAL



www.sremskenovine.rs

JAMENA • MILAN SAVIĆ – „ŠEĆER“ STIGAO DO 650 JUTARA ZEMLJE I NASTAVLJA DA ŠIRI IMANJE

Želja – posed od hiljadu jutara!

Među prvim reportažama koje smo objavili na stranicama „Sremske poljoprivrede“ bila je i ona o Milanu Saviću zvanom „Šećer“ iz Jamene. On se 2009. godine, nakon skoro tri decenije rada u Švajcarskoj, gde se bavio ugostiteljstvom, vratio u rodnu Jamenu. Od prvog dana rada u inostranstvu skupljao je pare, kupovao zemlju u Jameni i maštao o povratku.

Imao je samo šest jutara očeve zemlje, a kada se 2009. godine, kao 48-godišnjak, sa porodicom vratio u selo, već je imao posed od 370 jutara.

Povodom 100. broja „Sremske poljoprivrede“ ponovo smo bili kod Šećera u Jameni. Dočekalo nas je isto nasmevano lice, kao da se ništa nije promenilo za nekoliko godina. Sada 56-godišnji Šećer odmah s vrata kaže da je u međuvremenu kupio još zemlje i da je sada stigao do 650 jutara.

Kupovaću još, želja mi je da stignem do hiljadu jutara, priča nam Milan u jednom dahu.

Kao i pre nekoliko godina, porodica mu je velika izdanica - supruga Mirjana (49), stariji sin Đorđe (35), mlađi sin Petar (21), i kćerka Milica (20). Đorđe je do 13. godine bio sa dedom i babom, posle bio u Švajcarskoj gde je završio automehaničarski zanat. Petar i Milica završili poljoprivredne škole i planiraju da nastave sa školovanjem.

Milan nas vodi kroz prostrano dvorište da pokaže nove silose u kojima će lagerovati svoju robu, da je prodaje kad poželi i da ni od koga ne zavisi. Novi silosi su kapaciteta 700 tona, od ranije ima silose za 170 tona robe, pa sada raspolaže smeštajnim kapacitetima za skoro hiljadu tona žitarica jer seje samo pšenicu, kukuruz i soju.

Opredelio sam se za najskuplju varijantu pertlovanih silosa od prohranskog lima. Kod njih rđe, prosto nema šta da se pokvari. Jeste da košta, ali se isplati – priča nam Šećer.

On uvek ističe da je završio samo osnovnu školu, ali mu je sve išlo od ruke. Što nije znao, učio je od drugih. Kako kaže, kada je otišao u inostranstvo, situacija u srpskoj poljoprivredi je bila sasvim drugačija. Mnogo toga se promenilo u svim oblastima, a tehnika je daleko dogurala.

Što se tehnike i mehanike tiče, stariji sin je sada velika podrška jer mu je to struka – kaže Savić i dodaje da je osnovni cilj odlaska u Švajcarsku bio da ozidam novu kuću i kupi zemlju.

Radio sam na tuđim imanjima i nisam hteo nikome sluga da budem – otvoreno će Šećer.

Može od ovoga da se živi, ako trošiš samo ono što imaš. Vidim, nekada vlada pretiž među ljudima, hoće više nego što mogu. Prošla su vremena da se sa 10-15 jutara vozi dobar auto, školuju deca i raskošno živi. To je nemoguće. Moraš da se pomiriš sa onim čime raspolažeš i trošiš samo ono što imaš. Ja sam uvek trošio samo svoje, ako ne mogu nešto da kupim ove godine, sačekam narednu godinu.

Po njegovim rečima, isplati se ulagati u zemlju.

Ako seljak ima neki novac, prvo što treba da uradi jeste da kupi zemlju, a ne skupocene mašine. Zemlja uvek vrati novac. Pored toga, u zemlji imaš neku sigurnost. Kad imaš zemlju, a nisi nikome dužan, možeš svaku mašinu da dobiješ i na lizing. Ako tražiš mašinu, a nemaš zemlju, ti si u problemu. Da ne pominjem arendu. Kada bih sada nekome morao da pla-

ćam arendu za ovu zemlju koju posedujem, trebalo bi mi stotinak hiljada evra svake godine. Toliko vredi skoro najbolji traktor, pa to praktično ušparamo svake godine – priča Šećer.

On dodaje da kredit nikada ne uzima, a u porodici postoji pravilo da se uloži samo koliko se može.

Velika površina zemlje zahteva i dobru mehanizaciju. Šećer ima savremene kombajne i traktore sa navigacijama. On i dva sina uz pomoć viljuškara i džambo vreća urade sve što treba, gledaju da se ne oslanjaju na dodatnu radnu snagu.

Socijala je najveći problem. Ljudi čekaju socijalnu pomoć i neće da rizikuju da izgubi socijalna davanja ako kod mene zaradi nekoliko dnevnica. Problem je što je mladima preča socijala od zarade. I država je kriva što to dozvoljava. Mladi ljudi u punoj snazi su bez posla, sutra neće imati ni penziju kad nemaju staža, a navikavaju da žive od pomoći – primećuje Šećer.

On je do sada u imanje u Jameni uložio par miliona evra. Samo zemlja koju poseduje sada vredi oko tri miliona evra, a gde su kuće, silosi, pomoćni objekti i mehanizacija.

Imao sam princip da kupujem samo kvalitetnu zemlju, na asfaltu. Nisam hteo da kupujem lošu, zabačenu zemlju. Kupujem za sva vremena i onda nije skupo dati hiljadu više za jutro. Bolje kupiti četiri nego pet jutara, ali kvalitetne, dobre zemlje. To je i zahvalno jer nema šetanja po njivama, gde odemo, ceo dan radimo na jednom mestu – priča Šećer. - Zemlju kupujem da obezbedim sebe i decu i ne bih je nikada prodao, nema tih para. Hrana, energija i voda biće problem u svetu, a mi imamo sve to. Kod nas su i podzemne vode na 20 metara pa nije isključeno da sutra počnemo i sa navodnjavanjem oranica i to je sigurnost za budućnost.

Njegovi planovi su da još napravi sušaru i još par ćelija silosa tako da u jesen, kada bude sporna vlažnost, ne bude puno odbijanja i da prve novce dobije za robu JUS kvaliteta. Ako nije tako, odbijanja su velika i nema nikakve zarade.

Najbolja varijanta je da sam kupiš repromaterijal i zato dobro prođem jer nemam obavezu ni prema kome da se razdužujem i vraćam. Prodajem kome ja hoću. Na primer, na 50 vagona soje, razlika u ceni od samo pet dinara po kilogramu je 20.000 evra. Zato je najbolje sam sebe finansirati. Oni koji se zadužuju, plaćaju 12 odsto kama-



Novi silos



Moćna mehanizacija



Ribnjak za predah

te, a plus toga i skuplji repromaterijal. Ja đubrivo kupujem po 32 evra, a ko se zadužuje, izlazi ga i 43 evra. To je razlika 2.500 evra po kamionu, a ja sam potrošio pet šlepera đubriva. Tako da su to ogromne cifre koje je moguće ušparati – nabraja Šećer.

Po njegovim rečima, efektivno tokom godine na njivi ima posla oko tri do četiri meseca.

Kad su dobre mašine i grupisane parcele ide sve glatko. Ja sa setvosprmačem za dan priprelim 100 jutara, kad je moćna mašina i nema selidbe s parcele na parcelu. Sejalica je moćna, 12 redova, devet metara prohod, uradi se bez problema 80 jutra za dan – navodi naš domaćin.

On nam dalje priča da još uvek ne vidi sebe u stočarstvu, najviše zbog radne snage koju bi trebalo angažovati.

Najviše volim da mi sve sami uradimo. Iskreno, izbegavam da kvalitetne mašine dajem drugima da voze. Ne može to niko drugi bolje čuvati od onoga koji je kupio i borio se da stekne. Zato ne radimo ni uslužne poslove. Probao samo jedne godine, prođu godine, a retko ko plati. Ja potrošio

za delove i gorivo, habao mašine, a naplata nikakva. Pet puta je isplativije kvalitetno i na vreme uraditi svoju zemlju nego nekome raditi uslužno, a ni 50 odsto ne naplatiš – kaže Savić.

Na kraju razgovora, Šećer nas vodi do mini ribnjaka, napravljenog iza novih silosa. Kaže da je ribnjak za njegov odmor. Poribljen je šaranom i kada domaćin poželi predah od svakodnevnih poslova – uvek su spremni roštilj i sveža riba. **Ž. Negovanović**

